

ข้อมูลจังหวัดนครราชสีมา
NAKHONRATCHASIMA PROVINCE

เมืองหญิงกล้า ผ้าไหมดี หมี่โคราช ปราสาทหิน ดินด่านเกวียน

วิสัยทัศน์จังหวัดนครราชสีมา

"ประตูอีสาน ศูนย์กลางการพัฒนาเศรษฐกิจ การผลิตสินค้าเกษตร
อุตสาหกรรม ผลิตภัณฑ์ใหม่ และการท่องเที่ยว"

บทที่ 1

สภาพทั่วไป

ประวัติความเป็นมา

จังหวัดนครราชสีมา เป็นเมืองโบราณเมืองหนึ่งในอาณาจักรไทย แต่เดิมตั้งอยู่ใน ท้องที่อำเภอสองเนิน ห่างจากตัวเมืองปัจจุบัน ประมาณ 31 กิโลเมตร เรียกว่า “เมืองโคราฆะปุระ” หรือ โคราฆ กับเมืองเสมา ซึ่งทั้ง 2 เมืองเคยเจริญรุ่งเรืองในสมัยขอม แต่ในปัจจุบันเป็นเมืองร้าง ตั้งอยู่ริมลำตะคอง

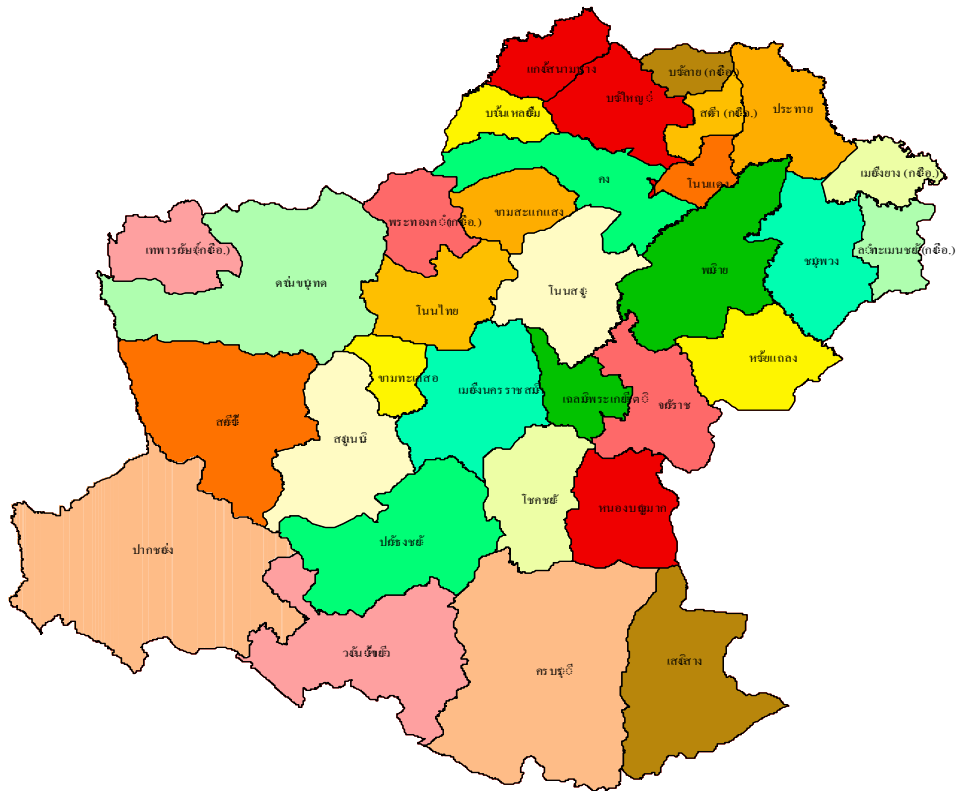
สมัยอยุธยา ในแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช (พ.ศ.2199-2231) โปรดให้สร้างเมืองโดยเอาชื่อเมืองเสมากับเมืองโคราฆะปุระ มาผูกเป็นนามเมืองใหม่เรียกว่า “เมืองนครราชสีมา” แต่คนทั่วไปเรียกว่า “เมืองโคราฆ”

สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 1 โปรดเกล้าฯ ให้ยกฐานะเป็นเมืองชั้นเอก ผู้สำเร็จราชการเมืองมียศเป็นเจ้าพระยา เจ้าพระยานครราชสีมาคนแรกชื่อ ปิ่น ญ ราชสีมา และในรัชกาลนี้เมืองนครราชสีมาได้นำช้างเผือก 2 เชือก ขึ้นน้อมเกล้าถวาย ต่อมาในปี พ.ศ.2369 ในสมัยรัชกาลที่ 3 เจ้าอนุวงศ์ผู้ครองเมืองเวียงจันทน์ก่อการกบฏ ยกกองทัพมาตีเมืองนครราชสีมา และกวาดต้อน พลเมืองไปเป็นเชลย คุณหญิงโม (ภรรยาปลัดเมืองนครราชสีมา{พระสุริยเดชวิเศษ ฤทธิ์ทศทิศวิชัย) ผู้รักษาเมือง แสร้งทำกลัวเกรงและประจบเอาใจทหารลาว เมื่อถูกกวาดต้อนมาถึงทุ่งสัมฤทธิ์ในเขตอำเภอพิมายก็หยุดพักกลางทางพอได้โอกาสคุณหญิงโมก็จัดกองทัพโจมตีกองทัพเวียงจันทน์แตกพ่ายไป วีรกรรมที่คุณหญิงโมได้ประกอบขึ้นนี้ รัชกาลที่ 3 จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สถาปนา คุณหญิงโม ดำรงฐานันดรศักดิ์เป็น “ท้าวสุรนารี” ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 5 ได้โปรดเกล้าฯ ให้รวบรวมหัวเมืองในเขตที่ราบสูงให้นครราชสีมาเป็นที่ว่าการมณฑลลาวกลาง ในปี พ.ศ. 2434 (ร.ศ. 110)

ขนาดที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดนครราชสีมา ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ บนที่ราบสูงโคราฆ ละติจูด 15 องศาเหนือ ลองจิจูด 102 องศาตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 187 เมตร ตัวจังหวัดอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร โดยทางรถยนต์ 255 กิโลเมตร และโดยทางรถไฟ 264 กิโลเมตร มีพื้นที่ 20,493.964 ตารางกิโลเมตร หรือ ประมาณ 12,808,728 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 12.12 ของพื้นที่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	จังหวัดชัยภูมิ และจังหวัดขอนแก่น
ทิศใต้	ติดต่อกับ	จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดนครนายก และจังหวัดสระแก้ว
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	จังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดขอนแก่น
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	จังหวัดสระบุรี จังหวัดลพบุรี

ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพภูมิประเทศของจังหวัดมีทั้งที่เป็นภูเขาสูง ที่ราบลุ่ม พื้นที่ลูกคลื่นลอนตื้นและพื้นที่ลูกคลื่นลอนลึก ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 4 บริเวณ คือ

1) บริเวณเทือกเขาและที่สูงทางตอนใต้ของจังหวัดมีความสูงจากระดับน้ำทะเล มากกว่า 250 เมตร อยู่ในบริเวณอำเภอปากช่อง อำเภอปักธงชัย อำเภอวังน้ำเขียว อำเภอครบุรีและอำเภอเสิงสาง เทือกเขานี้เป็นต้นกำเนิดของแม่น้ำลำธารหลายสายที่ไหลไปทางตะวันออกของภาค ได้แก่ แม่น้ำมูล ลำแชะ ลำพระเพลิง และลำปลายมาศ พื้นที่ระหว่างเทือกเขาส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นลูกคลื่นลอนลึกและลูกคลื่นลอนตื้น ตอนล่างของหุบเขามีความลาดชันค่อนข้างมาก ทำให้มีการชะล้างพังทลายของหน้าดินในบริเวณนี้ค่อนข้างสูง

2) บริเวณที่สูงทางตอนกลางของจังหวัดมีความสูงจากระดับน้ำทะเล 200 -250 เมตร อยู่ในเขตอำเภอด่านขุนทด อำเภอสีคิ้ว อำเภอเทพารักษ์ อำเภอพระทองคำ ตอนล่างของอำเภอโนนไทย อำเภอขามทะเลสอ อำเภอเมือง อำเภอสูงเนิน ตอนบนของอำเภอ ปักธงชัยและอำเภอครบุรี อำเภอโชคชัย อำเภอหนองบุญมาก อำเภอจักราช และอำเภอเสิงสาง ลักษณะพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นลูกคลื่นลอนตื้นยกเว้นบริเวณใกล้เชิงเขามีลักษณะเป็นพื้นที่ลูกคลื่นลอนลึก พื้นที่บางส่วนเป็นที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำไหลผ่าน หลายสาย ได้แก่ ลำแชะ ลำพระเพลิง ลำตะคอง ลำน้ำมูล และลำจักราช

3) พื้นที่ลูกคลื่นทางตอนเหนือของจังหวัด มีความสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 200 เมตร อยู่ในเขตอำเภอขามสะแกแสง ตอนบนของอำเภอโนนไทย อำเภอคง ทางทิศตะวันตกของอำเภอบัวใหญ่

อำเภอบ้านเหลื่อม อำเภอห้วยแถลง และอำเภอชุมพวง อำเภอลำทะเมนชัย มีลักษณะเป็นพื้นที่ลูกคลื่นลอนตื้นที่สูงสลับที่นา บางตอนเป็นพื้นที่ราบลุ่มบริเวณริมฝั่งแม่น้ำลำเชียงไกร และลำปลายมาศ

4) บริเวณที่ราบลุ่มทางตอนเหนือของจังหวัด มีความสูงจากระดับน้ำทะเลน้อยกว่า 200 เมตร อยู่ในเขตอำเภอบัวใหญ่ อำเภอคง อำเภอโนนสูง อำเภอประทาย อำเภอพิมาย อำเภอสีดา อำเภอบัวลาย และอำเภอเมืองยาง มีลักษณะเป็นพื้นที่ลูกคลื่นลอนตื้น และมีที่ราบลุ่มบริเวณริมฝั่งแม่น้ำ

สภาพลุ่มน้ำและการพัฒนาลุ่มน้ำ

แหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญของจังหวัดนครราชสีมา มี 9 ลุ่มน้ำโดยมีพื้นที่ลุ่มน้ำประมาณ 20,905 ตารางกิโลเมตร อำเภอที่ได้รับน้ำจากลุ่มน้ำได้แก่ อำเภอชุมพวง พิมาย ห้วยแถลง จักราช โนนสูง เมืองเสิงสาง ครบุรี โชคชัย ปักธงชัย สูงเนิน ปากช่อง ขามทะเลสอ สีคิ้ว โนนไทย ประทาย โนนแดง บัวใหญ่ ขามสะแกแสง คง แก้งสนามนาง บ้านเหลื่อม หนองบุญมาก รวม 23 อำเภอ มีรายละเอียดลุ่มน้ำต่างๆ ดังนี้

ลุ่มน้ำมูล ต้นกำเนิดเกิดจากเขาวง และเขาละมั่ง ของเทือกเขาสันกำแพงในเขต อำเภอปักธงชัย ไหลจากทิศใต้ขึ้นไปทางทิศเหนือ ผ่านท้องที่อำเภอปักธงชัย จักราช วกไปทางตะวันออกเฉียงเหนือผ่านอำเภอโนนสูง พิมาย ชุมพวง ลำน้ำสายหลัก คือแม่น้ำมูล มีน้ำไหลตลอดปีและค่อนข้างมากในฤดูฝน ประชากรตามริมฝั่งลุ่มน้ำมูล ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนาและทำไร่ นอกจากนี้ลุ่มน้ำมูลยังมีโครงการชลประทานขนาดใหญ่ คือโครงการเขื่อนพิมาย สร้างกั้นลำน้ำที่อำเภอพิมายรวมทั้งฝายหินทิ้ง และโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าเพื่อนำน้ำไปใช้ประโยชน์ทางการเกษตร

ลุ่มน้ำลำมาศตอนปลาย มีลำน้ำสายหลักคือลำมาศ ซึ่งมีต้นน้ำอยู่ในอำเภอเสิงสาง คือ ลุ่มน้ำมาศตอนต้น ไหลผ่านอำเภอลำปลายมาศจังหวัดบุรีรัมย์ แล้วไหลเข้าสู่จังหวัดนครราชสีมาเป็น ลุ่มน้ำลำมาศตอนปลาย โดยไหลลงสู่แม่น้ำมูลที่ตอนเหนือของอำเภอชุมพวง ประชากรส่วนใหญ่ตามริมฝั่งลำน้ำประกอบอาชีพทำนา และทำไร่เป็นส่วนใหญ่มีน้ำไหลตลอดปี แต่ฤดูแล้งจะมีปริมาณน้ำน้อยจนไม่สามารถนำมาใช้ในการเกษตรได้

ลุ่มน้ำลำมาศตอนต้น มีลำน้ำสายหลักคือลำมาศ ซึ่งเกิดจากลำห้วยเพี้ยก ลำห้วยโตนและห้วยอื่นๆ ไหลมารวมกันแล้วไหลเข้าสู่อำเภอนางรองจังหวัดบุรีรัมย์ ต้นน้ำเกิดจากเทือกเขาในเขตอุทยานแห่งชาติทับลาน ของอำเภอครบุรี และเสิงสาง น้ำไหลลงสู่ที่ต่ำอย่างรวดเร็วในฤดูฝนทำให้ดินดูดซับน้ำได้น้อยเกิดการชะล้างหน้าดินสูง ทำให้ลำน้ำตื้นเขินเร็วและไม่สามารถกักเก็บน้ำได้ มีโครงการชลประทานเขื่อนลำปลายมาศอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำ แต่ประชากรส่วนใหญ่ที่ได้รับประโยชน์อยู่ในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ นอกจากนี้ยังมีอ่างเก็บน้ำขนาดกลางและขนาดเล็กอีกหลายแห่ง

ลุ่มน้ำลำจักราช มีลำน้ำสายหลักคือลำจักราช ซึ่งเกิดจากห้วยสาระเพ็ชร และห้วยจักราชในอำเภอหนองบุญมาก แล้วไหลสู่แม่น้ำมูลในอำเภอพิมาย มีน้ำไหลเฉพาะช่วงฤดูฝน ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนาและทำไร่ ลำห้วยตอนต้นมีความลาดชันมาก ราษฎรสร้างฝายเป็นช่วงๆค่อนข้างมากบริเวณลุ่มน้ำมีอ่างเก็บน้ำขนาดกลางและขนาดเล็ก

ลุ่มน้ำลำมูลบน – ลำพระเพลิง มีลำน้ำสายหลักคือ ลำพระเพลิง ลำมูลบน ลำแชะ และลำน้ำมูล มีความยาวประมาณ 224 กิโลเมตร ซึ่งไหลไปบรรจบกับลำตะคองที่อำเภอจักราช ประชากรตามลุ่มน้ำส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนาและทำไร่ ต้นน้ำอยู่ในเขตอำเภอปักธงชัยและนครบุรี มีปริมาณน้ำค่อนข้างมาก และไหลตลอดปี ลุ่มน้ำนี้มีเขื่อนขนาดใหญ่ 3 แห่ง คือ เขื่อนลำมูลบน เขื่อนลำแชะ และเขื่อนลำพระเพลิง นอกจากนี้ยังมีอ่างเก็บน้ำขนาดกลางและขนาดเล็กอีกหลายแห่ง

ลุ่มน้ำลำตะคอง ต้นกำเนิดเกิดจากเทือกเขาสันทกั้งแก ในเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีลำน้ำสายหลักคือลำตะคอง มีความยาวประมาณ 175 กิโลเมตร ไหลขึ้นไปทางเหนือผ่านอำเภอปากช่อง และวกไปทางตะวันออกผ่านอำเภอสี่คิ้ว สูงเนิน เมือง ไหลลงสู่แม่น้ำมูลที่ตำบลท่าช้างอำเภอเฉลิมพระเกียรติประชากรตามบริเวณลุ่มน้ำส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพทำนา ทำไร่ และปลูกไม้ผล นอกจากนี้ยังมีการเลี้ยงสัตว์ด้วย

ลุ่มน้ำลำเชียงไกร ต้นกำเนิดเกิดจากภูเขาในเขตอำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ มีลำน้ำสายหลักคือ ลำเชียงไกร มีความยาวประมาณ 145 กิโลเมตร ซึ่งมีต้นน้ำอยู่ในอำเภอด่านขุนทดและไหลลงสู่แม่น้ำมูลที่อำเภอโนนสูงมีน้ำตลอดปีและค่อนข้างมากในช่วงฤดูฝน นอกจากนี้ยังมีอ่างเก็บน้ำขนาดกลางและขนาดเล็ก ฝายน้ำล้นและบ่อบาดาลอีกหลายแห่งประชากรส่วนใหญ่ตามลุ่มน้ำประกอบอาชีพทำนา ทำไร่ และเลี้ยงสัตว์

ลุ่มน้ำลำสะแก ต้นน้ำอยู่ที่ห้วยปราสาทในเขตอำเภอกง มีลำน้ำสายหลัก คือ ลำสะแก มีความยาวประมาณ 35 กิโลเมตร มีต้นน้ำอยู่ที่อำเภอลำทะเมนชัย และอำเภอกง มีปริมาณน้ำตลอดปีและค่อนข้างมากในช่วงฤดูฝน และมีฝายน้ำล้นขนาดกลาง ขนาดเล็กกั้นลำน้ำอีกหลายแห่ง ประชากรส่วนใหญ่ในลุ่มน้ำประกอบ อาชีพทำนา ทำไร่ ปลูกไม้ผลและเลี้ยงสัตว์

ลุ่มน้ำชี มีลำน้ำสายหลักคือลำน้ำชี ช่วงผ่านจังหวัดนครราชสีมา มีความยาวประมาณ 38 กิโลเมตร มีน้ำไหลตลอดปี และมีปริมาณน้ำค่อนข้างมากในฤดูฝน โครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้าจากแม่น้ำชีของการพลังงานแห่งชาติ ในพื้นที่อำเภอแก้งสนามนาง และแหล่งน้ำขนาดเล็กอีกหลายแห่ง ประชากรส่วนใหญ่ในลุ่มน้ำประกอบอาชีพทำนา

ตารางแสดงพื้นที่ลุ่มน้ำย่อยที่สำคัญในเขตจังหวัดนครราชสีมา

ลุ่มน้ำย่อย	พื้นที่ลุ่มน้ำ		อำเภอในเขตลุ่มน้ำ
	ตร.กม	ไร่	
1. ลำน้ำมูลตอนบน	2,521	1,575,625	นครบุรี โชคชัย เมือง เฉลิมพระเกียรติ
2. ลำพระเพลิง	2,310	1,443,750	ปากช่อง วังน้ำเขียว ปักธงชัย โชคชัย
3. ลำตะคอง	3,905	2,440,625	ปากช่อง สีคิ้ว สูงเนิน ขามทะเลสอ เมือง
4. ลำเชียงไกร	3,752	2,345,000	ด่านขุนทด สีคิ้ว เทพารักษ์ โนนไทย เมือง พระทองคำ โนนสูง ขามสะแกแสง
5. ลำน้ำชี	680	425,000	แก้งสนามนาง บ้านเหลื่อม คง

6. ลำสะเทต	2,457	1,535,625	บัวใหญ่ บัวลาย สีดา คง โนนแดง พิมาย ประทาย ขามสะแกแสง โนนสูง เมืองยาง
7. ลำน้ำมูลตอนล่าง	1,565	978,125	โนนสูง เฉลิมพระเกียรติ จักราช พิมาย ชุมพวง ลำทะเมนชัย เมืองยาง
8. ลำจักราช	1,388	867,500	เสิงสาง หนองบุญมาก จักราช พิมาย เฉลิมพระเกียรติ
9. ลำปลายมาศ	1,915	1,196,875	ครบุรี เสิงสาง ห้วยแถลง ชุมพวง
รวม	20,493	12,808,125	

ที่มา : โครงการชลประทานนครราชสีมา ปี 2553

แหล่งเก็บน้ำขนาดใหญ่

ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา มีโครงการชลประทานขนาดใหญ่ 5 แห่ง ได้แก่ อ่างเก็บน้ำลำตะคอง, อ่างเก็บน้ำลำพระเพลิง, อ่างเก็บน้ำมูลบน, อ่างเก็บน้ำลำแจะ, อ่างเก็บน้ำลำปลายมาศ และเขื่อนระบายน้ำทุ่งสัมฤทธิ์ โดยมีความจุ 992.69 ล้านลูกบาศก์เมตร พื้นที่ชลประทาน 589,499ไร่

ตารางแสดงโครงการชลประทานขนาดใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา

อ่างเก็บน้ำ	ที่ตั้ง		ความจุ (ล้านม. ³)	เขตพื้นที่ รับประโยชน์ (อำเภอ)	พื้นที่ ชลประทาน (ไร่)
	ตำบล	อำเภอ			
1. ลำตะคอง	ลาดบัวขาว	สีคิ้ว	314.49	สีคิ้ว สูงเนิน ขามทะเลสอ เมือง เฉลิมพระเกียรติ ผลิตกระแสไฟฟ้า	164,186
	คลองไผ่		10.30		-
2. ลำพระเพลิง ลำสำลาย	ตะขบ	ปักธงชัย	110.00	ปักธงชัย โชคชัย เมือง ปักธงชัย	67,760
			39.8		17,200
3. มูลบน ลำแจะ	จระเข้หิน	ครบุรี	141.00	ครบุรี โชคชัย ครบุรี โชคชัย	45,136
	โคกกระชาย		275.00		113,750
4. ลำปลายมาศ ห้วยเตย	โนนสมบูรณ์	เสิงสาง	98.00	เสิงสาง เสิงสาง	24,022
			4.10		4,000
5. ขรน.ทุ่งสัมฤทธิ์	ในเมือง	พิมาย	ทด-ระบายน้ำ	พิมาย	152,931
รวม			992.69		588,985

ที่มา : โครงการชลประทานนครราชสีมา ปี 2553

ข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่การเกษตรและพื้นที่ชลประทานในจังหวัดนครราชสีมา

พื้นที่ชลประทานปัจจุบันพื้นที่ชลประทานที่มี

ศักยภาพขยายเพิ่มได้

	(ไร่)	(ไร่)
- โครงการชลประทานนครราชสีมา	106,696	6,789
- โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาลำตะคอง	164,186	-
- โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาลำพระเพลิง	84,960	2,400
- โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษามูลบน-ลำแจะ	158,886	-
- โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาลำปลายมาศ	28,022	650
- โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาทุ่งสัมฤทธิ์	152,931	6,000
รวม	695,681	15,839

ที่มา : โครงการชลประทานนครราชสีมา

ทรัพยากรดิน

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีพื้นที่ดินเค็มถึงหนึ่งในสามของภาคคือ 17.8 ล้านไร่ จังหวัดนครราชสีมาที่มีพื้นที่ดินเค็มมากที่สุดและรุนแรงที่สุด โดยมีพื้นที่ดินเค็มทั้งหมด 12.8 ล้านไร่ เป็นพื้นที่เค็มมากทำการเพาะปลูกไม่ได้ 0.48 ล้านไร่ พื้นที่ดินเค็มน้อย-ปานกลางใช้ปลูกข้าว 2 ล้านไร่ และพื้นที่รับน้ำที่มีศักยภาพทำให้เกิดการแปรดินเค็มอีก 2.1 ล้านไร่

การแบ่งกลุ่มปริมาณคราบเกลือผิวดิน

- หน่วยแผนที่ที่ 1** บริเวณพบคราบเกลืออยู่ทั่วไปบนผิวดินมากกว่า 50% ของพื้นที่ ส่วนใหญ่จะเป็นที่ว่างเปล่า มีนาข้าวเป็นส่วนน้อย พืชที่ขึ้นได้มักเป็นไม้ทรงพุ่ม มีหนาม มีระดับน้ำใต้ดินที่มีความเค็มจัดต้นมาก
- หน่วยแผนที่ที่ 2** บริเวณพบคราบเกลือเป็นหย่อมๆ บนผิวดิน 10-50% ของพื้นที่ ส่วนใหญ่ใช้ปลูกข้าว แต่มีผลผลิตต่ำมาก พืชที่ขึ้นอยู่ต้นไม้ทนเค็ม น้ำใต้ดินเป็นน้ำเค็ม
- หน่วยแผนที่ที่ 3** บริเวณพบคราบเกลือบนผิวดินประมาณ 1-10% ของพื้นที่ ใช้ทำนา พืชที่ขึ้นอยู่เป็นพวกไม้เต็งรัง น้ำใต้ดินเป็นน้ำกร่อย และจะอยู่ลึกประมาณ 1-2 เมตร จากผิวดิน
- หน่วยแผนที่ที่ 4** บริเวณกลุ่มที่มีเกลือน้อย เป็นนาข้าว โดยทั่วไปไม่พบคราบเกลือบนผิวดิน แต่อาจพบได้น้อยกว่า 1% ของพื้นที่
- หน่วยแผนที่ที่ 5** บริเวณที่สูง ที่ประกอบด้วยหินที่มีเกลือ ไม่พบคราบเกลือบนผิวดิน
- หน่วยแผนที่ที่ 6** บริเวณที่ไม่มีเกลือ ไม่พบคราบเกลือเลย และน้ำใต้ดินเป็นน้ำจืด

การแบ่งกลุ่มปริมาณคราบเกลือบนผิวดินจังหวัดนครราชสีมา

ลำดับ	บริเวณ	จำนวนไร่	คิดเป็นเปอร์เซ็นต์	พื้นที่ (อำเภอ)
1	บริเวณที่ลุ่มที่มีเกลือมากที่สุด พบคราบเกลือบนผิวดินมาก 50% ของพื้นที่	69,974	0.55	เมือง,บัวใหญ่,ด่านขุนทด,ชุมพวง,โนนสูง, โนนไทย,จักราช,ประทาย,คง, ขามสะแกแสง, แก้งสนามนาง,ขามทะเลสอ,โนนแดง
2	บริเวณที่ลุ่มที่มีเกลือมาก พบคราบเกลือบนผิวดิน 10 – 50 % ของพื้นที่	115,872	0.91	เมือง,บัวใหญ่,ด่านขุนทด,ชุมพวง,โนนสูง, จักราช,ประทาย,พิมาย,คง, ขามสะแกแสง, แก้งสนามนาง,ขามทะเลสอ, โนนแดง, โนนไทย บ้านเหลื่อม
3	บริเวณที่ลุ่มที่มีเกลือปานกลาง พบคราบเกลือบนผิวดิน 1 – 10% ของพื้นที่	1,473,636	11.5	เมือง,บัวใหญ่,ด่านขุนทด,ชุมพวง,โนนสูง, โนนไทย,จักราช,ประทาย,พิมาย,สูงเนิน,คง,ขามสะแกแสง,แก้งสนามนาง,ขามทะเลสอ,โนนแดง,บ้านเหลื่อม
4	บริเวณที่ลุ่มที่มีเกลือน้อยที่สุด พบคราบเกลือบนผิวดิน น้อยกว่า 1% ของพื้นที่	2,188,676	17.09	เมือง,บัวใหญ่,ด่านขุนทด,ชุมพวง,โนนสูง, ปักธงชัย,โนนไทย,จักราช,ประทาย,ครบุรี,สีคิ้ว, พิมาย,สูงเนิน,โชคชัย,คง,ขามสะแกแสง, แก้งสนามนาง,ขามทะเลสอ,โนนแดง,เสิงสาง,บ้านเหลื่อม

ลำดับ	บริเวณ	จำนวนไร่	คิดเป็นเปอร์เซ็นต์	พื้นที่ (อำเภอ)
5	บริเวณที่สูง ที่มีหินเกลือรองรับ อยู่ข้างล่างไม่พบคราบเกลือบนผิวดิน	3,366,550	26.28	เมือง,บัวใหญ่,ด่านขุนทด,ชุมพวง,โนนสูง, ปักธงชัย,โนนไทย,จักราช,ประทาย,ครบุรี,พิมาย, ปากช่อง,สูงเนิน,โชคชัย,คง, โนนแดง ขามสะแกแสง,แก้งสนามนาง,ขามทะเลสอ, บ้านเหลื่อม,สีคิ้ว
6	บริเวณที่ไม่มีผลกระทบจากคราบเกลือ	4,585,403	35.8	เมือง,ด่านขุนทด,ปักธงชัย,ครบุรี,สีคิ้ว, ปากช่อง,สูงเนิน,โชคชัย,วังน้ำเขียว,เสิงสาง
7	บริเวณพื้นที่ทำเกลือ	1,096	0.01	ด่านขุนทด,โนนไทย,พิมาย,ขามทะเลสอ
8	ภูเขา	920,038	7.18	ด่านขุนทด,ปักธงชัย,ครบุรี,สีคิ้ว,ปากช่อง, สูงเนิน,โชคชัย,วังน้ำเขียว,เสิงสาง
9	แหล่งน้ำ	87,482	0.68	เมือง,บัวใหญ่,ด่านขุนทด,ชุมพวง,โนนสูง, สีคิ้ว ปักธงชัย,โนนไทย,จักราช,ประทาย,ครบุรี,พิมาย, ปากช่อง,สูงเนิน,โชคชัย,คง, ขามทะเลสอ, โนนไทย,วังน้ำเขียว,เสิงสาง,บ้านเหลื่อม, ขามสะแกแสง, แก้งสนามนาง
	รวมเนื้อที่ทั้งหมด	12,808,727	100	

การใช้ที่ดินของจังหวัดนครราชสีมา

การใช้ที่ดิน	เนื้อที่	ร้อยละ
1. พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	781,776 ไร่	6.10
2. พื้นที่การเกษตร	8,931,032 ไร่	69.73
2.1 พื้นที่นาข้าว	4,329,724 ไร่	48.48
2.2 พื้นที่ปลูกพืชไร่	3,793,602 ไร่	42.48
2.3 พื้นที่ปลูกสวนไม้ผลและไม้ยืนต้น	606,388 ไร่	3.97
2.4 พื้นที่ปลูกพืชสวน	25,782 ไร่	2.82
2.5 พื้นที่ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	157,639 ไร่	0.29
2.6 พื้นที่อื่นๆ เช่น พืชไร่ ไร่นาสวนผสม	17,897 ไร่	0.20
3. พื้นที่ป่าไม้	2,297,735 ไร่	17.94
4. พื้นที่แหล่งน้ำ	280,313 ไร่	2.19
5. พื้นที่เบ็ดเตล็ด เช่น ทุ่งหญ้า เมืองเก่า ฯลฯ	517,872 ไร่	4.04
รวมพื้นที่ทั้งหมด	12,808,728 ไร่	100.00

จากการสรุปข้อมูลสำนักงานเกษตรจังหวัดนครราชสีมา พบว่า สภาพของดินในจังหวัดนครราชสีมา ส่วนใหญ่เป็นดินร่วนปนทราย เก็บความชุ่มชื้นได้น้อย มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ และมีส่วนที่เป็นดินเค็มถึงร้อยละ 30.05 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด มีพื้นที่เพียงบางส่วนที่เป็นดินเหนียว มีความอุดมสมบูรณ์ปานกลางและค่อนข้างสูง ซึ่งเหมาะแก่การเกษตรกรรมเพียงร้อยละ 30.5 ของเนื้อที่ทั้งหมด ลักษณะของดิน สามารถแบ่งออกตามลักษณะกลุ่มดินได้เป็น 4 กลุ่มคือ

1. กลุ่มดินไร่ ครอบคลุมพื้นที่ประมาณร้อยละ 55 ของพื้นที่ทั้งหมด
2. กลุ่มดินนา ครอบคลุมพื้นที่ประมาณร้อยละ 20 ของพื้นที่ทั้งหมด
3. พื้นที่ภูเขา ครอบคลุมพื้นที่ประมาณร้อยละ 15 ของพื้นที่ทั้งหมด
4. กลุ่มดินคละ ครอบคลุมพื้นที่ประมาณร้อยละ 10 ของพื้นที่ทั้งหมด

ลักษณะการถือครองที่ดินทางการเกษตร จังหวัดนครราชสีมา

รายการ	พื้นที่ ไร่	ร้อยละ
1. พื้นที่ถือครองทางการเกษตร	7,684,291	100
2. เนื้อที่ของตนเอง	4,093,629	53.27
2.1 ของตนเอง	2,912,077	37.89
2.2 จำนองผู้อื่น	1,171,552	15.24
2.3 ขายฝากผู้อื่น	10,000	0.13

3. เนื้อที่ของคนอื่น	3,590,590	46.73
3.1 เข้าผู้อื่น	1,895,090	24.66
3.2 รับจ้างของผู้อื่น	136,008	1.77
3.3 รับขายฝากผู้อื่น	8,960	0.12
3.4 ได้ทำฟรี	1,551,532	20.19

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

นับแต่กรมที่ดินเริ่มออกโฉนดที่ดินครั้งแรกปี พ.ศ.2444 เป็นต้นมาจนถึง 25 พฤษภาคม 2553 จังหวัดนครราชสีมา ได้มีการดำเนินการไปแล้ว ดังนี้

ปริมาณเอกสารสิทธิของสำนักงานที่ดินจังหวัดนครราชสีมา/สาขา/อำเภอ

ข้อมูล ณ วันที่ 25 พฤษภาคม 2553

รายการ	จำนวน (แปลง)	เนื้อที่		
		ไร่	งาน	ตารางวา
1. โฉนดที่ดิน	1,171,135	4,917,432	2	84.3
2. น.ส. 3 ก.	159,438	735,033	3	75.9
3. น.ส. 3	42,335	463,538	-	17.9
4. ใบจอง/ตราจอง	698	1,963	3	91.4
5. ห้องชุด	1,742 (ห้อง)	-	-	-
6. ส.ค.1	38,576	-	-	-
รวมทั้งสิ้น	1,413,924	6,117,966	3	92.5

ที่มา : สำนักงานที่ดินจังหวัดนครราชสีมา

การบริหารจัดการการใช้ประโยชน์ที่ดินของรัฐที่มีการบุกรุก เพื่อขจัดความยากจนและพัฒนาชนบท การออกหนังสืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐเป็นการชั่วคราวตามนโยบายแก้ไขปัญหาความยากจน

พื้นที่ดำเนินการ				จำนวน (แปลง)	ผลการดำเนินการ
ชื่อที่สาธารณะ	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ		
เดินหินตั้ง	1	ทุ่งสว่าง	ประทาย	14	- แจกแล้ว เมื่อวันที่ 6 มีนาคม
เลิงขามสาธารณประโยชน์	3	โคกกลาง	ประทาย	19	
หนองกรด	3	นางรำ	ประทาย	18	

หนองกระทุ่ม	7	ทุ่งสว่าง	ประทาย	5	2552
หนองน้ำเลี้ยงสัตว์	7	ทุ่งสว่าง	ประทาย	140	
หนองโสน	1	ประทาย	ประทาย	20	- อยู่ระหว่างดำเนินการแจก
ดอนมะระ	3	ดอนชมพู	โนนสูง	64	
ห้วยอนดอนมะระ 2	3	ดอนชมพู	โนนสูง	3	
หนองสลักไถ่	3	กุดน้อย	สีคิ้ว	72	- อยู่ระหว่างอำเภอประชุม
รวม				355	ประชาคมเพื่อคัดเลือกบุคคล

ที่มา : สำนักงานที่ดินจังหวัดนครราชสีมา

ทรัพยากรธรรมชาติ

ทรัพยากรป่าไม้

จังหวัดนครราชสีมา มีพื้นที่ป่าไม้ทั้งหมด 2,297,735 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 17.94 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด ปัจจุบันมีสภาพป่าดิบสมบูรณ์เนื้อที่ประมาณ 1,243,743 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 9.71 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด มีพรรณไม้สำคัญที่ขึ้นอยู่ได้แก่ ไม้ประดู่ ไม้แดง ไม้มะค่าโมง ไม้เต็ง ไม้รัง ไม้ยาง ไม้เหียง ไม้พลวง เป็นต้น รองลงมาเป็นป่าผลัดใบสมบูรณ์ร้อยละ 3.54 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด และพื้นที่ป่าผลัดใบรอสภาพพื้นฟูร้อยละ 2.48 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด โดยมีการกำหนดให้เป็นพื้นที่ป่าไม้ตามกฎหมาย ดังนี้

1. พื้นที่อุทยานแห่งชาติ จำนวน 2 แห่ง คืออุทยานแห่งชาติเขาใหญ่และอุทยานแห่งชาติทับลาน รวมเนื้อที่ประมาณ 1,412,425 ไร่

2. พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ จำนวน 29 ป่า รวมเนื้อที่ประมาณ 4,864,238.50 ไร่ ซึ่งในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 10 และ 17 มีนาคม 2535 จำแนกเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินออกเป็น 3 เขต คือ

- เขตพื้นที่เหมาะสมการเกษตร (Zone A) เนื้อที่ประมาณ 91,012 ไร่
- เขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ (Zone C) เนื้อที่ประมาณ 1,575,218 ไร่
- เขตพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (Zone E) เนื้อที่ประมาณ 3,282,186 ไร่

โดยพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (Zone E) บางส่วน และพื้นที่เหมาะสมการเกษตร (Zone A) กรมป่าไม้ได้มอบพื้นที่ให้สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตรนำไปปฏิรูปเพื่อเกษตรกรรมแล้ว

จังหวัดนครราชสีมา มีภูเขาที่สำคัญ ได้แก่ เขาเขียว เขากบินทร์ เขาบรรทัด เขาสนกำแพง เขาแดง พญาเย็น เขาแดงพญาไฟ และเขาใหญ่ จากภาพถ่ายดาวเทียม Landsat-TM มาตราส่วน 1:50,000 เมื่อปี 2546 พบว่า จังหวัดนครราชสีมา มีพื้นที่ป่าไม้คิดเป็นร้อยละ 15.74 ของพื้นที่จังหวัด หรือคิดเป็นเนื้อที่ 2,045,250 ไร่ ต่อมาในปี 2547 พื้นที่ป่าลดลงเหลือร้อยละ 15.37 ของพื้นที่จังหวัดคิดเป็นเนื้อที่ 1,968,701.5 ไร่ ในปี 2548 พื้นที่ป่าลดลงเหลือร้อยละ 15.20 ของพื้นที่จังหวัด หรือคิดเป็นเนื้อที่ 1,945,926.7 ไร่ ต่อมาในปี 2549 จากการแปลภาพถ่ายดาวเทียมและการตรวจสอบภาคพื้นดิน (Ground

Check) พบว่าจังหวัดนครราชสีมาที่มีพื้นที่ป่าเหลือร้อยละ 14.22 หรือ 1,821,900 ไร่ (2,915.04 ตร.กม.) ซึ่งพื้นที่ป่ามีแนวโน้มลดลงเรื่อย ๆ เนื่องจากยังคงมีการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่าไม้ ทำให้ป่าไม้ลดลงอยู่เสมอและไม่สามารถเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ให้ถึงเป้าหมายตามที่กำหนดไว้

ข้อเสนอแนะแนวทาง หรือมาตรการแก้ไข

จากสถานการณ์แนวโน้มของปัญหาดังกล่าวจะเห็นได้ว่า พื้นที่ป่าไม้ของจังหวัดนครราชสีมา มีแนวโน้มลดลงทุก ๆ ปี โดยปัญหาสำคัญ คือ การบุกรุกทำลายพื้นที่ป่าไม้ อันเป็นผลมาจากความไม่ชัดเจนของแนวเขตป่าไม้ ทำให้มีการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้น แนวทางการแก้ไขปัญหาที่ค่อนข้างได้ผลมากที่สุด คือ การจัดทำแนวเขตป่าไม้ให้ชัดเจนควบคู่ไปกับการประชาสัมพันธ์ให้ทุกฝ่ายทราบถึงโทษทางกฎหมายของการบุกรุกยึดถือครอบครองพื้นที่ป่าไม้ ตลอดจนการปลูกฝังสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ รวมไปถึงการเร่งส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการเพิ่มพื้นที่สีเขียว โดยการปลูกป่าในที่ดินของรัฐหรือที่ดินของเอกชน การปลูกต้นไม้ในเมือง การปลูกต้นไม้ในที่สาธารณประโยชน์ให้มากยิ่งขึ้น

ที่มา : สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดนครราชสีมา : 2553

ทรัพยากรสัตว์ป่า

พื้นที่จังหวัดนครราชสีมามีทรัพยากรสัตว์ป่าที่สำคัญหลายชนิด เช่น ช้าง เก้ง กวาง ลิง และนกชนิดต่าง ๆ เป็นต้น ส่วนสัตว์ป่าชนิดหายากหรือใกล้จะสูญพันธุ์ ได้แก่ กระต๊อ เลียงผา แมวลายหินอ่อน และนกเงือก เป็นต้น

สัตว์ป่าใหญ่พบในพื้นที่อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ และอุทยานแห่งชาติทับลาน และพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติต่าง ๆ ที่มีสภาพป่าธรรมชาติเป็นที่อยู่อาศัย ที่หลบซ่อน และแหล่งอาหารของสัตว์ป่า

ทรัพยากรธรณี

จังหวัดนครราชสีมามีผลผลิตแร่และย่อยหินที่สำคัญ ซึ่งได้แก่ หินบะซอลต์ หินปูน และ เกลือหิน มีผู้ถือประทานบัตร จำนวน 30 ราย ครอบคลุมพื้นที่ 2,982 ไร่ 41 งาน 1,198 ตารางวา จำแนกเป็นพื้นที่แร่เกลือหิน 959 ไร่ 5 งาน 277 ตารางวา พื้นที่แร่หิน ดินหรือทรายอุตสาหกรรม 233 ไร่ 3 งาน 80 ตารางวา พื้นที่แร่หินประดับชนิดหินทราย 110 ไร่ 14 งาน 412 ตารางวา พื้นที่แร่หินอ่อน 290 ไร่ 7 งาน 134 ตารางวา พื้นที่แร่หินอ่อน หินอุตสาหกรรมชนิดหินปูน 717 ไร่ 6 งาน 146 ตารางวา พื้นที่แร่หินอุตสาหกรรมชนิดหินบะซอลต์ 673 ไร่ 6 งาน 149 ตารางวา มีมูลค่าผลผลิตแร่รวมเฉลี่ย 612.72 ล้านบาท ผลผลิตแร่ที่ผลิตได้สูงสุด ในปี 2552 คือ หินปูน-หินอุตสาหกรรมชนิดก่อสร้าง ผลิตได้ 501,287 เมตริกตัน รองลงมาเป็น หินอ่อน ผลิตได้ 408,333.63 เมตริกตัน และ หินบะซอลต์ ผลิตได้ 347,071 เมตริกตัน

ชนิดแร่ที่พบในจังหวัดนครราชสีมา จำแนกเป็นรายอำเภอ

ลำดับที่	ชนิดแร่	พบบริเวณอำเภอ
1	เกลือหิน	เมือง, โนนไทย, โนนสูง, ขามสะแกแสง, ด่านขุนทด, แก้งสนามนาง, พิมาย, บ้านเหลื่อม, จักราช, บัวใหญ่, พระทองคำ, บัวลาย, เมืองยาง, ลำทะเมนชัย, สีดา, เฉลิมพระเกียรติ, คง
2	หินบะซอลต์เพื่อการอุตสาหกรรม	โชคชัย, หนองบุญมาก, ครบุรี
3	โดโลไมต์	ปากช่อง
4	เอเมอริ	วังน้ำเขียว
5	หินปูน	ปากช่อง
6	หินอ่อน	ปากช่อง
7	บอลล์เคลย์	ปากช่อง, สีคิ้ว, สูงเนิน

ที่มา : กรมทรัพยากรธรณี

ลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะอากาศทั่วไปของจังหวัดนครราชสีมาอยู่ภายใต้อิทธิพลของมรสุม 2 ชนิด คือ มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ(เริ่มตั้งแต่ประมาณกลางเดือนตุลาคมถึงเดือนกุมภาพันธ์) มรสุมนี้มีแหล่งกำเนิดจากบริเวณความกดอากาศสูงในซีกโลกเหนือแถบประเทศมองโกเลียและจีนพัดพาเอามวลอากาศเย็นและแห้งจากแหล่งกำเนิดเข้ามาปกคลุมประเทศไทย ทำให้บริเวณจังหวัดนครราชสีมาประสบกับภาวะอากาศหนาวเย็นและแห้งแล้ง โดยทั่วไป ส่วนมรสุมอีกชนิดหนึ่งคือมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ (เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม) มรสุมนี้มีแหล่งกำเนิดจากบริเวณความกดอากาศสูงในซีกโลกใต้ บริเวณมหาสมุทรอินเดีย ซึ่งพัดออกจากศูนย์กลางเป็นลมตะวันออกเฉียงใต้และเปลี่ยนเป็นลมตะวันตกเฉียงใต้ เมื่อพัดข้ามเส้นศูนย์สูตร พัดพาเอามวลอากาศชื้นจากมหาสมุทรอินเดียมาสู่ประเทศไทย ทำให้บริเวณจังหวัดนครราชสีมามีเมฆมากและฝนตกชุกโดยทั่วไป

ฤดูกาลของจังหวัดนครราชสีมา เมื่อพิจารณาตามลักษณะลมฟ้าอากาศของประเทศไทยแบ่งออกได้เป็น 3 ฤดู ดังนี้

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ เมื่อมรสุม ตะวันออกเฉียงเหนือ ปกคลุมจังหวัดนครราชสีมาตั้งแต่กลางเดือนตุลาคม ในช่วงกลางเดือนตุลาคม นานราว 1-2 สัปดาห์ เป็นช่วงเปลี่ยนฤดูจากฤดูฝนเป็นฤดูหนาว อากาศแปรปรวน ไม่แน่นอน อาจเริ่มมีอากาศเย็นหรืออาจยังมีฝนฟ้าคะนองในบางปีฤดูหนาวอาจเริ่มต้นช้ากว่ากำหนดนี้ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความกดอากาศสูงจากประเทศจีนที่แผ่ลงมาปกคลุมประเทศไทยถ้าแผ่มาช้าฤดูหนาวจะเริ่มประมาณปลายเดือนตุลาคมเป็นต้นไป

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ซึ่งเป็นช่วงเปลี่ยนจากมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือเป็นมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ และเป็นระยะที่ขั้วโลกเหนือหันเข้าหาดวงอาทิตย์ โดยเฉพาะเดือนเมษายนบริเวณจังหวัดนครราชสีมา ดวงอาทิตย์อยู่ตรงศีรษะในเวลาเที่ยงวัน ทำให้ได้รับความร้อนจากดวงอาทิตย์เต็มที่ สภาวะอากาศจึงร้อนอบอ้าวทั่วไป ในฤดูนี้แม้ว่าโดยทั่วไปจะมีอากาศร้อนและแห้งแล้ง แต่บางครั้งอาจมีมวลอากาศเย็นจากประเทศจีนแผ่ลงมาปกคลุมถึงประเทศไทยตอนบน ทำให้เกิดการปะทะกันของมวลอากาศเย็นกับมวลอากาศร้อนที่ปกคลุมอยู่ก่อนแล้ว ซึ่งก่อให้เกิดพายุฝนฟ้าคะนองและลมกระโชกแรงหรืออาจมีลูกเห็บตกก่อให้เกิดความเสียหายได้ พายุฝนฟ้าคะนองที่เกิดขึ้นในฤดูนี้มักเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “พายุฤดูร้อน”

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม เป็นช่วงที่ลมมรสุมตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งเป็นลมร้อนและชื้นจากมหาสมุทรอินเดีย พัดปกคลุมประเทศไทย และร่องความกดอากาศต่ำ(ร่องฝน) ที่พัดผ่านบริเวณภาคใต้ของประเทศไทยจะเลื่อนขึ้นมาพัดผ่านบริเวณประเทศไทยตอนบน ทำให้จังหวัดนครราชสีมา มีฝนตกชุกทั่วไป และประมาณปลายเดือนมิถุนายนร่องความกดอากาศต่ำ(ร่องฝน) จะพัดผ่านบริเวณประเทศจีนตอนใต้ ทำให้ฝนลดลงระยะหนึ่งและเรียกว่าเป็นช่วงฝนทิ้ง ซึ่งอาจนานประมาณ 1 - 2 สัปดาห์ หรือบางปีอาจเกิดขึ้นรุนแรงและมีฝนน้อยนานนับเดือน ในเดือนกรกฎาคมปกติจะมีร่องความกดอากาศ (ร่องฝน) จะเลื่อนกลับลงมาทางใต้พัดผ่านบริเวณจังหวัดนครราชสีมาอีกครั้งหนึ่ง ทำให้มีฝนตกชุกต่อเนื่องอีก จนกระทั่งมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดเข้ามาปกคลุมประเทศไทยแทนที่มรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ประมาณกลางเดือนตุลาคม ประเทศไทยตอนบนจะเริ่มมีอากาศเย็นและฝนลดลง

จากผลการตรวจอากาศของสถานีอุตุนิยมวิทยานครราชสีมา อ.เมือง จ.นครราชสีมา พอสรุปข้อมูลทางอุตุนิยมวิทยาที่สำคัญได้ดังนี้

1. **อุณหภูมิ** เนื่องจากพื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดนครราชสีมาเป็นพื้นที่ราบสูง มีป่าและหิมาลัยสูงชันเขตแดนเป็นแนวยาว อากาศจึงค่อนข้างร้อนอบอ้าวมากในฤดูร้อน และในฤดูหนาวก็ค่อนข้างหนาวเย็นโดยอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปีประมาณ 27.4 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 22.7 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 33.0 องศาเซลเซียส เดือนที่มีอากาศอบอ้าวมากที่สุดคือ เดือนเมษายน ตรวจวัดได้ 42.7 องศาเซลเซียส เมื่อวันที่ 7 เมษายน 2522 ส่วนในฤดูหนาวเดือนที่หนาวที่สุดคือเดือนมกราคม ตรวจวัดได้ 6.2 องศาเซลเซียส

2. **ความชื้นสัมพัทธ์** ความชื้นสัมพัทธ์กับมวลอากาศและอิทธิพลของลมมรสุมเป็นสำคัญในช่วงฤดูหนาวซึ่งเป็นระยะที่มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมประเทศไทย อากาศในจังหวัดนครราชสีมา จะแห้งแล้งและหนาวเย็น ตอนรุ่งเช้าอากาศจะชุ่มชื้นความชื้นสัมพัทธ์มีค่าสูงและจะลดต่ำ ลงอย่างรวดเร็วในตอนบ่ายถึงเย็น ส่วนในช่วงฤดูร้อน อากาศจะแห้งแล้งและร้อนอบอ้าวมาก ความชื้นสัมพัทธ์จะต่ำมาก และความชื้นสัมพัทธ์จะค่อยๆ สูงขึ้นเมื่อเริ่มเข้าฤดูฝน คือเมื่อมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดปกคลุมประเทศไทยลงนี้เป็นลมที่พัดจากทะเลจึงพัดพาเอาไอน้ำและความชุ่มชื้นมาด้วย ทำให้ความชื้นสัมพัทธ์สูงขึ้นเป็นลำดับตลอด

ฤดูฝน โดยค่าความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยตลอดทั้งปี 71 % ความชื้นสัมพัทธ์สูงสุดเฉลี่ย 89% ความชื้นสัมพัทธ์ต่ำสุดเฉลี่ย 49 % และค่าความชื้นสัมพัทธ์ต่ำสุดตรวจวัดได้ 12 %

3. **ฝน** ฝนที่ตกในจังหวัดนครราชสีมาส่วนใหญ่เป็นฝนเนื่องจากพายุดีเปรสชันที่เคลื่อนตัวจากทะเลจีนใต้ ผ่านประเทศเวียดนามเข้าสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ถ้าปีใดพายุดีเปรสชันจากทะเลจีนใต้เข้ามาทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้น้อย ในปีนั้นบริเวณภาคตะวันออกเฉียงเหนือและจังหวัดนครราชสีมาจะมีความแห้งแล้ง มีปริมาณฝนตกน้อย แต่โดยปกติแล้วพายุดีเปรสชันจะเคลื่อนผ่านเข้ามาในบริเวณภาคตะวันออกเฉียงเหนือประมาณปีละ 2-3 ลูกทำให้ปริมาณฝนอยู่ในเกณฑ์ดี ส่วนฝนที่เกิดจากมรสุมตะวันตกเฉียงใต้นั้นมีปริมาณน้อย เพราะจังหวัดนครราชสีมามีเทือกเขาเพชรบูรณ์กับเทือกเขาแดงพญาเย็นอยู่ทางตะวันตก และเทือกเขาสันกำแพงกับเทือกเขาพนมดงรักอยู่ทางใต้เป็นเครื่องกีดขวางมิให้มรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดเข้ามาถึงโดยสะดวก จึงทำให้มีฝนตกน้อย สำหรับปริมาณฝนเฉลี่ยตลอดทั้งปีได้ประมาณ 1,019.2 มิลลิเมตร และมีจำนวนวันที่ฝนตกเฉลี่ย 105 วัน เดือนที่มีฝนตกมากที่สุดคือเดือนกันยายน มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 202.3 มิลลิเมตร ปริมาณฝนสูงสุดใน 24 ชั่วโมง ตรวจวัดได้ 143.7 มิลลิเมตร เมื่อวันที่ 12-14 ตุลาคม 2553 มีปริมาณฝนตกหนักรวม 190 มิลลิเมตร ก่อให้เกิดน้ำท่วมโดยทั่วไปในทุกอำเภอ

4. **ลม** ระบบการพัดเวียนของลมในจังหวัดนครราชสีมามีความชัดเจนดี โดยในฤดูหนาวมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งพัดปกคลุมประเทศไทยในช่วงเดือนตุลาคม ถึงเดือนมกราคม ลมส่วนใหญ่เป็นลมตะวันออกเฉียงเหนือมีกำลังเฉลี่ยประมาณ 4-6 กม./ชม. และในตอนต้นฤดูร้อน ลมพัดแปรปรวน กำลังอ่อนจนถึงเดือนเมษายนลมจะเปลี่ยนเป็นทิศตะวันตกเฉียงใต้ กำลังเฉลี่ยประมาณ 4-6 กม./ชม. ในช่วงฤดูฝนระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงเดือนมิถุนายน ลมยังคงพัดทิศตะวันตกเฉียงใต้มีกำลังเฉลี่ยประมาณ 6-7 กม./ชม. และในช่วงเดือนกรกฎาคมถึงกันยายน ลมเปลี่ยนเป็นทิศตะวันตก มีกำลังลมเฉลี่ยประมาณ 4-7 กม./ชม. สำหรับกำลังลมสูงที่สุดที่เคยตรวจได้ในฤดูต่างๆ มีดังนี้ ฤดูหนาว ตรวจวัดลมสูงสุดได้ 81 กม./ชม. ทิศตะวันออกเฉียงเหนือและทิศตะวันออก ในเดือนพฤศจิกายน ฤดูร้อน ตรวจวัดลมสูงสุดได้ 98 กม./ชม. ทิศใต้ในเดือนเมษายน ส่วนในฤดูฝน ตรวจวัดลมสูงสุดได้ 107 กม./ชม. และเป็นลมที่พัดแรงที่สุดในคาบทิศตะวันตกเฉียงใต้

พื้นที่เสี่ยงภัยธรรมชาติ

จังหวัดนครราชสีมา มีพื้นที่รับน้ำฝนรวม 55,142 ตารางกิโลเมตร ปริมาณน้ำท่ารวม 9761 ลบ.ม. / ปี ปริมาณน้ำฝน ระหว่างปี 2545 ถึง 2551 จะอยู่ในช่วง 824.40 มม. ถึง 1,380.40 มม. ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 1,357.7 จำนวนวันฝนตก 124 วัน ซึ่งปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย และจำนวนวันที่ฝนตกมีแนวโน้มคงที่

1. พื้นที่เสี่ยงภัยต่อการเกิดน้ำท่วมขัง จังหวัดนครราชสีมาบริเวณที่ราบริมแม่น้ำมูล แม่น้ำชี และแม่น้ำสาขาใกล้จุดบรรจบแม่น้ำสายหลักทำให้มีความเสี่ยงต่อการเกิดน้ำท่วมขัง

2. พื้นที่เสี่ยงภัยต่อการเกิดดินถล่ม มีพื้นที่เสี่ยงภัยในเขตจังหวัดนครราชสีมา 4 ตำบล ใน 3 อำเภอ

3. พื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดไฟฟ้า จังหวัดนครราชสีมา มีพื้นที่เสี่ยงภัยต่อการเกิดไฟฟ้าบริเวณทางด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้ของพื้นที่โดยเฉพาะในเขตอำเภอปากช่องและอำเภอวังน้ำเขียว

4. พื้นที่แล้งซ้ำซาก พื้นที่จังหวัดนครราชสีมาประสบภัยแล้งในระดับรุนแรง
5. พื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง จังหวัดนครราชสีมา

การปกครองและการบริหาร

จังหวัดนครราชสีมา มีรูปแบบการปกครองและการบริหารราชการออกเป็น 3 ส่วนคือ

1. การบริหารราชการส่วนกลาง มีส่วนราชการสังกัดส่วนกลางตั้งหน่วยงานปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัด อยู่ประมาณ 196 หน่วย (รวมทั้งหน่วยงานอิสระ 26 หน่วย รัฐวิสาหกิจ 27 หน่วย)

2. การบริหารราชการส่วนภูมิภาค มีส่วนราชการสังกัดส่วนภูมิภาคประจำจังหวัด 30 หน่วย ปัจจุบันจังหวัดนครราชสีมาแบ่งการปกครองออกเป็น 32 อำเภอ 287 ตำบล 3,743 หมู่บ้าน ประกอบด้วย

1. อำเภอเมืองนครราชสีมา	8. อำเภอด่านขุนทด
2. อำเภอขามสะแกแสง	9. อำเภอขามทะเลสอ
3. อำเภอคง	10. อำเภอโนนไทย
4. อำเภอครบุรี	11. อำเภอโนนสูง
5. อำเภอจักราช	12. อำเภอบัวใหญ่
6. อำเภอชุมพวง	13. อำเภอประทาย
7. อำเภอโชคชัย	14. อำเภอปักธงชัย
15. อำเภอปากช่อง	24. อำเภอโนนแดง
16. อำเภอพิมาย	25. อำเภอวังน้ำเขียว
17. อำเภอสีคิ้ว	26. อำเภอเฉลิมพระเกียรติ
18. อำเภอสูงเนิน	27. อำเภอเทพารักษ์
19. อำเภอห้วยแถลง	28. อำเภอเมืองยาง
20. อำเภอเสิงสาง	29. อำเภอลำทะเมนชัย
21. อำเภอบ้านเหลื่อม	30. อำเภอพระทองคำ
22. อำเภอหนองบุญมาก	31. อำเภอบัวลาย
23. อำเภอแก้งสนามนาง	32. อำเภอสีดา

3. การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น มี 3 รูปแบบ

- 1) องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา
- 2) เทศบาล 75 แห่ง ประกอบด้วย
 - เทศบาลนคร 1 แห่ง คือ เทศบาลนครนครราชสีมา
 - เทศบาลเมือง 3 แห่ง คือ เทศบาลเมืองปากช่อง เทศบาลเมืองบัวใหญ่ และ เทศบาลเมืองสีคิ้ว
 - เทศบาลตำบล 71 แห่ง ได้แก่

1. เทศบาลตำบลโคกกรวด	อ.เมืองนครราชสีมา	21. เทศบาลตำบลจักราช	อ.จักราช
2. เทศบาลตำบลจอหอ	อ.เมืองนครราชสีมา	22. เทศบาลตำบลท่าช้าง	อ.เฉลิมพระเกียรติ
3. เทศบาลตำบลหนองไผ่ล้อม	อ.เมืองนครราชสีมา	23. เทศบาลตำบลชุมพวง	อ.ชุมพวง
4. เทศบาลตำบลหัวทะเล	อ.เมืองนครราชสีมา	24. เทศบาลตำบลโชคชัย	อ.โชคชัย
5. เทศบาลตำบลโพธิ์กลาง	อ.เมืองนครราชสีมา	25. เทศบาลตำบลด่านเกวียน	อ.โชคชัย
6. เทศบาลตำบลโคกสูง	อ.เมืองนครราชสีมา	26. เทศบาลตำบลท่าเยี่ยม	อ.โชคชัย
7. เทศบาลตำบลปรุใหญ่	อ.เมืองนครราชสีมา	27. เทศบาลตำบลด่านขุนทด	อ.ด่านขุนทด
8. เทศบาลตำบลหนองไข่น้ำ	อ.เมืองนครราชสีมา	28. เทศบาลตำบลหนองกรด	อ.ด่านขุนทด
9. เทศบาลตำบลบึงสำโรง	อ.แก้งสนามนาง	29. เทศบาลตำบลหนองบัวตะเกียด	อ.ด่านขุนทด
10. เทศบาลตำบลขามทะเลสอ	อ.ขามทะเลสอ	30. เทศบาลตำบลโนนแดง	อ.โนนแดง
11. เทศบาลตำบลขามสะแกแสง	อ.ขามสะแกแสง	31. เทศบาลตำบลโนนไทย	อ.โนนไทย
12. เทศบาลตำบลหนองหัวฟาน	อ.ขามสะแกแสง	32. เทศบาลตำบลโคกสวาย	อ.โนนไทย
13. เทศบาลตำบลโนนเมือง	อ.ขามสะแกแสง	33. เทศบาลตำบลบัลลังก์	อ.โนนไทย
14. เทศบาลตำบลเมืองคง	อ.คง	34. เทศบาลตำบลโนนสูง	อ.โนนสูง
15. เทศบาลตำบลเทพาลัย	อ.คง	35. เทศบาลตำบลมะค่า	อ.โนนสูง
16. เทศบาลตำบลชะ	อ.ครบุรี	36. เทศบาลตำบลตลาดแค	อ.โนนสูง
17. เทศบาลตำบลจรະเข้หิน	อ.ครบุรี	37. เทศบาลตำบลด่านคล้า	อ.โนนสูง
18. เทศบาลตำบลไทรโยงไชยวาล	อ.ครบุรี	38. เทศบาลตำบลใหม่	อ.โนนสูง
19. เทศบาลตำบลอรพิมพ์	อ.ครบุรี	39. เทศบาลตำบลดอนหวาย	อ.โนนสูง
20. เทศบาลตำบลครบุรีใต้	อ.ครบุรี	40. เทศบาลตำบลบ้านเหลื่อม	อ.บ้านเหลื่อม
41. เทศบาลตำบลประทาย	อ.ประทาย	57. เทศบาลตำบลหนองน้ำใส	อ.สีคิ้ว
42. เทศบาลตำบลเมืองปัก	อ.ปักธงชัย	58. เทศบาลตำบลสูงเนิน	อ.สูงเนิน
43. เทศบาลตำบลตะขบ	อ.ปักธงชัย	59. เทศบาลตำบลกุดจิก	อ.สูงเนิน
44. เทศบาลตำบลปักธงชัย	อ.ปักธงชัย	60. เทศบาลตำบลเสิงสาง	อ.เสิงสาง
45. เทศบาลตำบลนกออก	อ.ปักธงชัย	61. เทศบาลตำบลโนนสมบูรณ์	อ.เสิงสาง
46. เทศบาลตำบลลำนางแก้ว	อ.ปักธงชัย	62. เทศบาลตำบลหนองหัวแรด	อ.หนองบุญมาก
47. เทศบาลตำบลบ่อปลาทอง	อ.ปักธงชัย	63. เทศบาลตำบลแหลมทอง	อ.หนองบุญมาก
48. เทศบาลตำบลกลางดง	อ.ปากช่อง	64. เทศบาลตำบลห้วยแถลง	อ.ห้วยแถลง
49. เทศบาลตำบลสีมามงคล	อ.ปากช่อง	65. เทศบาลตำบลหินดาด	อ.ห้วยแถลง
50. เทศบาลตำบลหมูสี	อ.ปากช่อง	66. เทศบาลตำบลหนองบัวลาย	อ.บัวลาย
51. เทศบาลตำบลวังไทร	อ.ปากช่อง	67. เทศบาลตำบลพระทองคำ	อ.พระทองคำ
52. เทศบาลตำบลพิมาย	อ.พิมาย	68. เทศบาลตำบลเมืองยาง	อ.เมืองยาง

53. เทศบาลตำบลรางไทรใหญ่	อ.พิมาย	69. เทศบาลตำบลหนองบัววง	อ.ลำทะเมนชัย
54. เทศบาลตำบลศาลเจ้าพ่อ	อ.วังน้ำเขียว	70. เทศบาลตำบลขุขันธ์	อ.ลำทะเมนชัย
55. เทศบาลตำบลลาดบัวขาว	อ.สีคิ้ว	71. เทศบาลตำบลสีดา	อ.สีดา
56. เทศบาลตำบลคลองไผ่	อ.สีคิ้ว		

3) องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 258 แห่ง รายละเอียดสามารถสืบค้นข้อมูลได้ที่ www.koratlocal.go.th และ www.nakhonratchasima.go.th

จำนวนประชากร

จังหวัดนครราชสีมา มีจำนวนประชากร ณ เดือนธันวาคม 2553 จำนวนทั้งสิ้น 2,582,089 คน เป็นชาย จำนวน 1,277,333 คน เป็นหญิง จำนวน 1,304,756 คน
ที่มา :ประกาศสำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง 4 ก.พ.54

การเลือกตั้ง

ตามประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 1 พ.ศ. 2554 จังหวัดนครราชสีมาแบ่งเขตการเลือกตั้งเป็น 15 เขต มีสมาชิกแบบบัญชีรายชื่อของพรรค ดังนี้

1. นายวิรัช	รัตนเศรษฐ์	สังกัดพรรคเพื่อไทย
2. นายสมพล	เกยุราพันธ์	สังกัดพรรคเพื่อไทย
3. นายอัสนี	เชิดชัย	สังกัดพรรคเพื่อไทย

มีสมาชิกวุฒิสภา จำนวน 2 คน ดังนี้

1. นายสุเมธ ศรีพงษ์	ส.ว. แบบเลือกตั้ง
2. นายสมบูรณ์ งามลักษณ์	ส.ว. แบบสรรหา

อ.ส. แบบแบ่งเขตเลือกตั้งจังหวัดนครราชสีมา

เขตเลือกตั้งที่	พื้นที่	จำนวนประชากร (คน)	รายชื่อ ส.ส.	สังกัดพรรค
1	อำเภอเมือง (ต.ในเมือง, ต.หนองไผ่ล้อม, ต.หนองจะบก)	173,095	นายวรรณรัตน์ ชาญนุกุล	ชาติพัฒนา

2	อ.เมือง (ต.บ้านเกาะ, ต.โพธิ์กลาง, ต.หนองบัวศาลา, ต.หัวทะเล, ต.จอหอ, ต.ตลาด, ต.บ้านโพธิ์, ต.พะเนา, ต.มะเร็ง, ต.หนองระเวียง, ต.โคกสูง, ต.หมื่นไวย, ต.หนองไข่น้ำ	168,689	นายวัชรพล โตมรศักดิ์	ชาติพัฒนา
3	อ.ขามทะเลสอ, อ.สูงเนิน, อ.เมือง (ต.ปรุใหญ่, ต.พลกรัง, ต.บ้านใหม่, ต.พุดซา, ต.โคกกรวด, ต.สุรนารี, ต.หนองกระทุ่ม, ต.สีมม)	169,366	นายประเสริฐ บุญชัยสุข	ชาติพัฒนา
4	อ.โนนสูง, อ.โนนไทย (ต.โนนไทย,ต.มะค่า ต.ด่านจาก, ต.กำแพง, ต.สายออ, ต.ถนนโพธิ์)	173,331	นางทัศนียา รัตนเศรษฐ์	เพื่อไทย
5	อ.แก้งสนามนาง, อ.บัวใหญ่, อ.สีดา, อ.บัวลาย	170,357	นายโกศล ปัทมะ	เพื่อไทย
6	อ.คง, อ.ขามสะแกแสง, อ.พระทองคำ, อ.บ้านเหลื่อม	188,386	นายสุชาติ ภิญโญ	เพื่อไทย
7	อ.ประทาย, อ.ลำทะเมนชัย, อ.เมืองยาง, อ.โนนแดง	163,647	นายอธิรัฐ รัตนเศรษฐ์	เพื่อไทย
8	อ.พิมาย, อ.ชุมพวง(ต.ท่าลาด, ต.ประสุข, ต.ชุมพวง, ต.โนนยอ, ต.หนองหลัก)	179,159	นายจรรยาพงศ์ พันธุ์ศรีนคร	เพื่อไทย
9	อ.ห้วยแถลง, อ.จักราช, อ.ชุมพวง (ต.สาหร่าย, ต.ตลาดไทร, ต.โนนตูม, ต.โนนรัง)	178,580	นายพลพีร์ สุวรรณฉวี	ชาติพัฒนา
10	อ.เฉลิมพระเกียรติ, อ.โชคชัย, อ.หนองบุญมาก	173,642	นายบุญจง วงศ์ไตรรัตน์	ภูมิใจไทย
11	อ.ครบุรี, อ.เสิงสาง	162,889	นายสัมพันธ์ อุตถาวงค์	เพื่อไทย
12	อ.ปักธงชัย, อ.วังน้ำเขียว, อ.เมือง (เฉพาะ ต.ไชยมงคล)	164,951	นายประนอม โพธิ์คำ	ภูมิใจไทย
13	อ.ปากช่อง ยกเว้น ต.จันทึก	170,548	นายศิริสิทธิ์ เลิศด้วยลาภ	เพื่อไทย
14	อ.สีคิ้ว, อ.สูงเนิน (ต.มะเกลือเก่า, ต.มะเกลือใหม่, ต.เสมา) อ.ปากช่อง (เฉพาะ ต.จันทึก)	168,472	นายประเสริฐ จันทรวงทอง	เพื่อไทย
15	อ.ด่านขุนทด, อ.เทพารักษ์, อ.โนนไทย (ต.สำโรง, ต.ค้ำพลู, ต.บ้านวัง, ต.บัลลังก์)	175,935	นายวิสิทธิ์ พิทยาภรณ์	ภูมิใจไทย

บทที่ 2

สภาพเศรษฐกิจ

จังหวัดนครราชสีมามีจำนวนพื้นที่ทั้งหมด 12.80 ล้านไร่ เป็นพื้นที่ทำการเกษตรประมาณ 8.70 ล้านไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 67.90 ของพื้นที่ทั้งหมด ในส่วนของพื้นที่ทำการเกษตรเป็นพื้นที่ทำนา 3.89 ล้านไร่ พื้นที่ทำไร่ 3.48 ล้านไร่ พื้นที่ปลูกไม้ผลไม้อื่นต้น 0.30 ล้านไร่ พื้นที่ปลูกผักและไม้ดอกไม้ประดับ 0.03 ล้านไร่ และอื่นๆ 0.04 ล้านไร่ โดยในฤดูกาลผลิต 2549/2550 จังหวัดนครราชสีมา มีมูลค่าเพิ่มด้านการเกษตร (Value Added) รวมทั้งหมดประมาณ 25,737 ล้านบาท และมีครัวเรือนเกษตรกรรมรวมทั้งหมด 326,587 ครัวเรือน รายละเอียดสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. ด้านการผลิตพืช พืชเศรษฐกิจที่สร้างมูลค่าให้กับจังหวัดนครราชสีมาหลายชนิด เนื่องจากพื้นที่มีศักยภาพในการผลิตพืชค่อนข้างเหมาะสม ประกอบกับมีโรงงานภาคอุตสาหกรรมเกษตรขนาดใหญ่รองรับผลผลิตเกษตรได้อย่างเพียงพอ เช่น โรงงานอุตสาหกรรมแป้ง มันสำปะหลัง โรงสีข้าวส่งออก โรงงานอุตสาหกรรมน้ำตาล โรงงานอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ และโรงงานอุตสาหกรรมเอทานอล (จากมันสำปะหลัง) เป็นต้น อีกทั้งจังหวัดนครราชสีมายังเป็นศูนย์กลางการคมนาคมกระจายสินค้าเกษตรไปสู่ภาคอุตสาหกรรมการผลิตอื่นได้สะดวก พืชเศรษฐกิจสำคัญที่มีการผลิตในจังหวัดนครราชสีมาได้แก่ ข้าวนาปี 3.80 ล้านไร่ (ข้าวหอมมะลิ 2.70 ล้านไร่ ข้าวตาแห้ง เหลืองปะทิว และอื่นๆ 1.10 ล้านไร่) มันสำปะหลัง 2.10 ล้านไร่ ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 0.80 ล้านไร่ อ้อยโรงงาน 0.62 ล้านไร่ น้อยหน่า 9 หมื่นไร่ และมีมูลค่าเพิ่มด้านการเกษตรประมาณ 20,289 ล้านบาท

ข้อมูลพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจ 3 อันดับแรกของจังหวัดนครราชสีมาตามโครงการประกันรายได้ของรัฐบาล

รายการ	ข้าวนาปี	มันสำปะหลัง	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์
พื้นที่ปลูก (ไร่)	4,077 ล้านไร่	1,474 ล้านไร่	0.982 ล้านไร่
	(เขตชลประทาน 326,160 ไร่)		
จำนวนครัวเรือน	202,499 ครัวเรือน	71,356 ครัวเรือน	40,925 ครัวเรือน
อำเภอที่ปลูกมาก	1. โนนสูง 319,772 ไร่	1. ครบุรี 189,267 ไร่	1. ด่านขุนทด 217,558 ไร่
	2. พิมาย 297,562 ไร่	2. ด่านขุนทด 178,717 ไร่	2. ปากช่อง 188,597 ไร่
	3. คง 275,685 ไร่	3. เสิงสาง 157,557 ไร่	3. สีคิ้ว 128,003 ไร่
	4. ด่านขุนทด 254,010 ไร่	4. หนองบุญมาก 146,972 ไร่	4. สูงเนิน 92,905 ไร่
	5. ประทาย 240,754 ไร่	5. สีคิ้ว 105,737 ไร่	5. วังน้ำเขียว 71,155 ไร่
อำเภอที่ปลูกน้อย	1. ปากช่อง 6,822 ไร่	1. สีดา 136 ไร่	1. บัวใหญ่ 18 ไร่
	2. วังน้ำเขียว 14,022 ไร่	2. โนนแดง 317 ไร่	2. แก้งสนามนาง 114 ไร่
	3. เทพารักษ์ 37,658 ไร่	3. เมืองยาง 463 ไร่	3. พิมาย 173 ไร่
	4. เฉลิมพระเกียรติ 40,198 ไร่	4. ประทาย 657 ไร่	4. บ้านเหลื่อม 298 ไร่
ผลผลิตเฉลี่ย	430	3,631 ก.ก./ไร่	812 ไร่
(ก.ก./ไร่)	(ประสพภัยน้ำท่วม)	(ประสพเพลิงแ่งน้ำท่วม)	

2. ด้านการผลิตปศุสัตว์ ส่วนใหญ่เป็นการผลิตในลักษณะฟาร์ม เพื่อให้สามารถจัดการ/ดูแล / ควบคุมโรคได้ง่าย จังหวัดนครราชสีมามีการเลี้ยงโคเนื้อ 5.7 แสนตัว โคนม 6.5 หมื่นตัว กระบือ 6.6 หมื่นตัว สุกร 3.8 แสนตัว เป็ด 1.5 ล้านตัว ไก่เนื้อและไก่ไข่ 22 ล้านตัว โดยมีฟาร์มที่ได้มาตรฐาน 1,236 ฟาร์ม ทุ่งหญ้าสาธารณะ 1.9 แสนไร่ และมีมูลค่าเพิ่มด้านการเกษตรประมาณ 2,619 ล้านบาท

3. ด้านการผลิตประมง มีการเลี้ยงปลาในกระชัง 60 กระชัง เลี้ยงปลาในบ่อ 1.8 หมื่นบ่อ และเลี้ยงปลาในแหล่งน้ำสาธารณะ 75 แห่ง

4. สถาบันเกษตรกร ปัจจุบันจังหวัดนครราชสีมามีกลุ่มเกษตรกร 147 กลุ่ม สมาชิกสหกรณ์ การเกษตร 118 กลุ่ม สมาชิก 283,499 คน กลุ่มส่งเสริมอาชีพ 634 กลุ่ม สมาชิก 12,680 คน วิสาหกิจชุมชน 1,580 กลุ่ม สมาชิก 21,681 คน กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร 823 กลุ่ม สมาชิก 22,374 คน กลุ่มยุวเกษตรกร 177 กลุ่ม สมาชิก 6,195 คน และกลุ่มอื่นๆ เช่นอาสาสมัครเกษตร หมอดินอาสา ปศุสัตว์อาสา ประมงอาสา ครู บัญชีอาสา 10,523 คน

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดนครราชสีมา

ภาวะเศรษฐกิจ

โครงสร้างเศรษฐกิจที่สำคัญของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีโครงสร้างที่สำคัญ ได้แก่ ภาค การเกษตร ภาคการค้าส่งค้าปลีก และอุตสาหกรรม โดยมีสัดส่วนตามโครงสร้าง GPP ณ ระดับราคาคงที่ใน ปี 2552 ร้อยละ 19.72 19.11 และ 16.36 ตามลำดับ ในขณะที่จังหวัดนครราชสีมา มีสัดส่วนตาม โครงสร้าง GPP ณ ระดับราคาประจำปีใน ปี พ.ศ. 2551 โครงสร้างเศรษฐกิจที่สำคัญขึ้นกับ ภาคอุตสาหกรรม ภาคการเกษตร และการค้าส่ง ค้าปลีก ซึ่งมีอัตราสัดส่วนโครงสร้างร้อยละ 22.46 19.82 และ 14.91 ตามลำดับ

เศรษฐกิจของจังหวัดนครราชสีมา เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีที่แล้ว ยังคงขยายตัว นอกภาคการ เกษตร สาขาอุตสาหกรรม การบริโภคภาคเอกชน การลงทุนภาคเอกชน การเงิน ระดับราคา และการจ้างงาน เนื่องจากผู้ประกอบการภาคอุตสาหกรรมมีความเชื่อมั่นต่อเศรษฐกิจอุตสาหกรรมอยู่ในระดับดี และเกิดจาก ความต้องการสินค้าและบริการที่เป็นแรงส่งต่อเนื่องจากเดือนก่อนหน้า ประกอบกับอยู่ในช่วงเทศกาล คริสต์มาสและปีใหม่ ขณะเดียวกันผู้ประกอบการยังคงมีความกังวลเพิ่มขึ้นในปัจจุบัน สถานการณ์ราคาน้ำมัน และอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ แต่อย่างไรก็ตามราคาสินค้าการเกษตรยังคงส่งผลดีต่อเกษตรกรให้มีรายได้เพิ่มขึ้น ถึงแม้ผลผลิตภาคการเกษตรจะลดลง ซึ่งเป็นผลจากสภาพภูมิอากาศแปรปรวน โรคระบาด และความเสียหาย จากที่ต่อเนื่องจากอุทกภัย

แนวโน้มภาวะเศรษฐกิจ 2554

คาดว่าเศรษฐกิจของจังหวัด ขยายตัวเมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีที่แล้ว เนื่องจากผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมคาดการณ์ว่า ยอดคำสั่งซื้อโดยรวม ยอดขายโดยรวม ต้นทุนประกอบการ และผลประกอบการจะปรับตัวเพิ่มขึ้น ส่วนผู้ประกอบการภาคการค้าและบริการมีความเชื่อมั่นต่อเศรษฐกิจของประเทศอยู่ในระดับที่ดี ในขณะที่ด้านการเงิน ส่งผลกระทบคืออัตราดอกเบี้ยยังทรงอยู่ในระดับต่ำ ค่าเงินบาทที่แข็งค่าอย่างต่อเนื่องประกอบกับรัฐบาลได้ปรับขึ้นค่าแรงขั้นต่ำของจังหวัดนครราชสีมา ขึ้นอีก 10 บาท หรือจากเดิมที่ค่าแรงขั้นต่ำอยู่ที่ 173 บาท ขึ้นมาเป็น 183 บาท

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดนครราชสีมา 1 ปี 2553 (ณ ราคาคงประจำปี)

อุตสาหกรรม	มูลค่า(ล้านบาท)	ร้อยละ ของ GPP
เกษตรกรรม การล่าสัตว์ และการป่าไม้	32,172	19.72
การประมง	172	0.11
การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	1,120	0.69
การผลิต	36,651	22.46
การไฟฟ้า แก๊สและการประปา	4,389	2.69
การก่อสร้าง	7,644	4.68
การขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ จักรยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคล และของใช้ในครัวเรือน	24,327	14.91
โรงแรมและภัตตาคาร	7,985	4.89
การขนส่ง สถานที่เก็บสินค้าและการคมนาคม	8,168	5.01
ตัวกลางทางการเงิน	5,544	3.40
บริการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่าและบริการทางธุรกิจ	4,192	2.57
การบริหารราชการและการป้องกันประเทศ รวมทั้งการประกันสังคมภาคบังคับ	12,479	7.65
การศึกษา	12,784	7.83
การบริหารด้านสุขภาพและงานสังคมสงเคราะห์	4,565	2.80
การให้บริการชุมชน สังคม และบริการส่วนบุคคลอื่น ๆ	748	0.46
ลูกจ้างในครัวเรือนส่วนบุคคล	229	0.14
องค์การระหว่างประเทศและองค์การต่างประเทศอื่น ๆ และสมาชิก	-	-
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP)	163,168	100.00
ผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัว (บาท)	58,481	
ประชากร (1,000 คน)	2,790	

ที่มา : สำนักงานคลังจังหวัดนครราชสีมา

การพาณิชย์และการอุตสาหกรรม

การลงทุนในเดือนมกราคม 2554 ขยายตัวเมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันปีที่แล้ว ซึ่งพิจารณาจากจำนวนโรงงานเปิดดำเนินการใหม่ และกิจการที่ได้รับอนุมัติส่งเสริมการลงทุน มีจำนวนเพิ่มขึ้น ในขณะที่การจดทะเบียนของธุรกิจจดทะเบียนใหม่หดตัวเมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันปีที่แล้ว

กิจการที่ได้รับอนุมัติการลงทุน ในเดือนมกราคม 2554 จังหวัดนครราชสีมา มีโครงการที่ได้รับการอนุมัติส่งเสริมการลงทุนจำนวน 11 โครงการ เงินทุนจดทะเบียน 2,326.40 ล้านบาท ก่อให้เกิดการจ้างแรงงานไทยจำนวน 1,670 คน เพิ่มขึ้นร้อยละ 83.33 100.03 และ 25.47 เมื่อเทียบกับเดือนเดียวกันปีที่แล้ว ตามลำดับ โดยกิจการที่ได้รับอนุมัติส่งเสริมการลงทุนในเดือนนี้ จำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม ดังนี้

1. อุตสาหกรรมเกษตรและผลิตผลทางการเกษตร จำนวน 4 โครงการ ได้แก่
 - โครงการผลิตก๊าซชีวภาพ ในนามบริษัท พลังงานคาร์บอน จำกัด มีกำลังการผลิตก๊าซชีวภาพ ปีละประมาณ 12,340,800 ลูกบาศก์เมตร เงินลงทุน 46.5 ล้านบาท รวมหุ้นไทยและต่างชาติ (เยอรมัน) การจ้างงาน 7 คน
 - โครงการผลิตอาหารพร้อมรับประทาน ในนาม บริษัท แผลมทองโปรตีนฟู๊ด จำกัด มีกำลังการผลิตอาหารพร้อมรับประทาน ปีละประมาณ 15,800 ตัน เงินลงทุน 140 ล้านบาท หุ้นไทยทั้งสิ้น การจ้างงาน 159 คน
 - โครงการผลิตก๊าซชีวภาพ ในนามบริษัท ที.เอช.แพลเล็ท จำกัด มีกำลังการผลิตก๊าซชีวภาพ ปีละประมาณ 9,639,000 ลูกบาศก์เมตร เงินลงทุน 40 ล้านบาท หุ้นไทยทั้งสิ้น การจ้างงาน 9 คน
 - โครงการผลิตแปงแปรรูป ในนามบริษัท ที.เอช.แพลเล็ท จำกัด มีกำลังการผลิตแปงแปรรูป ปีละประมาณ 72,000 ตัน เงินลงทุน 79.5 ล้านบาท หุ้นไทยทั้งสิ้น การจ้างงาน 59 คน
2. อุตสาหกรรมเบา จำนวน 2 โครงการ ได้แก่
 - โครงการผลิตเกี่ยวกับอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ ในนามบริษัท พารากอน เวลต์ไวต์ จำกัด มีกำลังการผลิตเกี่ยวกับอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ ปีละประมาณ 1,200,000 ชิ้น พลอยเจียรไนปีละประมาณ 312,000 กะรัต เงินลงทุน 5 ล้านบาท หุ้นไทยทั้งสิ้น การจ้างงาน 349 คน
 - โครงการผลิตอุปกรณ์ให้ยา (Syrinjector) และ/หรือควบคุมปริมาณยา (Patient Controlled Analgesia set (PCA) และถุงบรรจุของเสีย (Suction Bag) และ/หรือท่อต่อถุงบรรจุของเสีย (Connecting Tube) ในนามบริษัท เอ็น เค เม็คคาทรอนิกส์ จำกัด มีกำลังการผลิตปีละประมาณ 1,250,000 ชุด และถุงบรรจุของเสีย ปีละประมาณ 4,050,000 ชุด เงินลงทุน 136.6 ล้านบาท หุ้นไทยทั้งสิ้น การจ้างงาน 296 คน
3. อุตสาหกรรมชิ้นส่วนโลหะ และอุปกรณ์ขนส่ง จำนวน 2 โครงการ ได้แก่

- โครงการผลิตชิ้นส่วนเหล็กทุบ (Forging Part) และแม่พิมพ์ (Die) ในนาม พี.ซี.เอส. พอร์จิ่ง จำกัด มีกำลังการผลิตชิ้นส่วนเหล็กทุบ ปีละประมาณ 6,000 ชิ้น แม่พิมพ์ปีละประมาณ 300 ชุด เงินลงทุน 601 ล้านบาท หุ่นไทยทั้งสิ้น การจ้างงาน 219 คน

- โครงการผลิตผลิตภัณฑ์ตะแกรงเหล็ก(Wire Mesh) ในนามบริษัท ไวร์เมชราชสีมา จำกัด มีกำลังการผลิตผลิตภัณฑ์ตะแกรงเหล็ก ปีละประมาณ 14,000 ตัน เงินลงทุน 17.5 ล้านบาท หุ่นไทยทั้งสิ้น การจ้างงาน 40 คน

4. อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์ กระจกพลาสติก จำนวน 1 โครงการ ได้แก่

- โครงการผลิตผลิตภัณฑ์เมลามีน ในนามบริษัท ศรีไทยซูเปอร์แวร์ จำกัด มีกำลังการผลิตผลิตภัณฑ์เมลามีน ปีละประมาณ 3,600 ตัน เงินลงทุน 170 ล้านบาท หุ่นไทยทั้งสิ้น การจ้างงาน 512 คน

5. อุตสาหกรรมบริการและสาธารณูปโภค จำนวน 2 โครงการ ได้แก่

- โครงการผลิตพลังงานไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ ในนามบริษัท รุทชน จำกัด มีกำลังการผลิตพลังงานไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ ปีละประมาณ 3,000 กิโลวัตต์/ปี เงินลงทุน 360 ล้านบาท หุ่นไทยทั้งสิ้น การจ้างงาน 12 คน

- โครงการผลิตพลังงานไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ ในนามบริษัท นครราชสีมา โซลาร์ จำกัด มีกำลังการผลิตพลังงานไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ ปีละประมาณ 6,000 กิโลวัตต์/ปี เงินลงทุน 730.3 ล้านบาท รวมหุ่นไทยและต่างชาติ(British Virgin Island) การจ้างงาน 8 คน

ตารางแสดงประเภทอุตสาหกรรมของโรงงานจำพวก 2 และ 3

ประเภทอุตสาหกรรม	จำนวน โรงงาน	ร้อยละ	เงินทุน (บาท)	คนงาน (คน)
1.อุตสาหกรรมเกษตร	385	17.17	12,240,672,648	7,877
2.อุตสาหกรรมอาหาร	237	10.57	19,663,023,439	14,540
3.อุตสาหกรรมเครื่องตี	17	0.76	7,760,895,000	1,220
4.อุตสาหกรรมสิ่งทอ	49	2.19	1,934,353,585	10,774
5.อุตสาหกรรมเครื่องแต่งกาย	30	1.34	967,412,709	7,873
6.อุตสาหกรรมเครื่องหนัง	8	0.36	292,588,800	1,938
7.อุตสาหกรรมไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้	113	5.04	1,163,069,646	2,924
8.อุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์และเครื่องเรือน	58	2.59	419,619,000	1,923

9.อุตสาหกรรมกระดาษและผลิตภัณฑ์จากกระดาษ	8	0.36	287,824,000	200
10.อุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์	10	0.45	278,223,600	287
11.อุตสาหกรรมเคมี	48	2.14	5,224,160,189	2,082
12.อุตสาหกรรมปิโตรเคมีและผลิตภัณฑ์	9	0.40	652,676,475	244
13.อุตสาหกรรมยาง	24	1.07	1,421,142,083	3,021
14.อุตสาหกรรมพลาสติก	108	4.82	10,448,366,770	13,210
15.อุตสาหกรรมโลหะ	284	12.67	3,150,159,096	4,282
16.อุตสาหกรรมโลหะ	9	0.40	3,966,471,664	1,066
17.อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์โลหะ	165	7.36	4,179,079,167	3,264
18.อุตสาหกรรมเครื่องจักรกล	184	8.21	6,133,792,674	11,522
19.อุตสาหกรรมไฟฟ้า	45	2.01	10,806,937,306	17,953
20.อุตสาหกรรมขนส่ง	257	11.46	9,023,034,907	8,262
21.อุตสาหกรรมอื่นๆ	194	8.65	15,154,380,706	7,939
รวมทั้งสิ้น	2,242	100	115,167,883,464	122,401

ตารางแสดงขนาดการลงทุนของโรงงานอุตสาหกรรม จำพวกที่ 2 และ 3

ขนาดการลงทุน	จำนวนโรงงาน (โรง)	จำนวนเงินลงทุน (ล้านบาท)	จำนวนคนงาน (คน)
ขนาดเล็ก (เงินทุน < 10 ล้านบาท)	1,690	3,951.93	18,760
ขนาดกลาง(เงินทุน 10-100 ล้านบาท)	536	18,330.82	29,171
ขนาดใหญ่(เงินทุน > 100 ล้านบาท)	172	97,122.66	82,320
รวม	2,398	119,505.42	130,251

สาขาอุตสาหกรรมที่มีการลงทุนมากที่สุด 5 อันดับแรกของจังหวัดนครราชสีมา

- อันดับที่ 1 อุตสาหกรรม การผลิตเครื่องเล่นวีดีโอและชุดรับโทรทัศน์ อุปกรณ์เกี่ยวกับการบันทึก
มีจำนวน 24 โรงงาน เงินลงทุน 9,065.38 ล้านบาท จำนวนคนงาน 16,961 คน
- อันดับที่ 2 อุตสาหกรรม การผลิตพลังงานไฟฟ้า
มีจำนวน 18 โรงงาน เงินลงทุน 8,016.39 ล้านบาท คนงาน 1,208 คน
- อันดับที่ 3 อุตสาหกรรม การผลิตน้ำตาลทรายดิบ น้ำตาลทรายขาว น้ำตาลทรายขาวบริสุทธิ์
มีจำนวน 3 โรงงาน เงินลงทุน 7,427.39 ล้านบาท คนงาน 225 คน
- อันดับที่ 4 อุตสาหกรรม การผลิตการทำชิ้นส่วนพิเศษ หรืออุปกรณ์สำหรับรถยนต์หรือรถพ่วง
มีจำนวน 36 โรงงาน เงินลงทุน 6,659.17 ล้านบาท คนงาน 4,768 คน
- อันดับที่ 5 อุตสาหกรรม แป้งมันสำปะหลัง
มีจำนวน 27 โรงงาน เงินลงทุน 5,924.11 ล้านบาท คนงาน 4,101 คน

หมายเหตุ

โรงงานจำพวกที่ 1 ได้แก่ โรงงานประเภทที่ไม่ก่อให้เกิดมลภาวะ ซึ่งส่วนใหญ่ใช้เครื่องจักรกำลังรวมไม่เกิน 20 แรงม้า หรือมีคนงานไม่เกิน 20 คน ซึ่งสามารถประกอบกิจการโรงงานได้ทันทีโดยไม่ต้องขอรับใบอนุญาต

โรงงานจำพวกที่ 2 ได้แก่ โรงงานประเภทที่ไม่ก่อให้เกิดมลภาวะ ซึ่งส่วนใหญ่ใช้เครื่องจักรกำลังรวมไม่เกิน 50 แรงม้า หรือมีคนงานไม่เกิน 50 คน ซึ่งไม่ต้องยื่นขอรับใบอนุญาตแต่ต้องแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบก่อนเริ่มประกอบกิจการ

โรงงานจำพวกที่ 3 ได้แก่ โรงงานประเภทที่มีปัญหาซึ่งอาจก่อให้เกิดเหตุเดือดร้อนอันตราย โดยมีการใช้เครื่องจักรกำลังรวมตั้งแต่ 5 แรงม้าขึ้นไป หรือมีคนงานตั้งแต่ 7 คนขึ้นไป โรงงานจำพวกนี้ จะต้องได้รับอนุญาตประกอบกิจการโรงงานก่อนจึงจะตั้งโรงงานได้

แนวทางการพัฒนาส่งเสริมอุตสาหกรรมของจังหวัดนครราชสีมา

1. ส่งเสริมอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร เพื่อเพิ่มมูลค่า ได้แก่ อุตสาหกรรมแป้งมันสำปะหลังรูป การแปรรูปข้าวหอมมะลิ และอุตสาหกรรมพืชพลังงาน
2. ส่งเสริมและพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต
3. การกำหนดเขตอุตสาหกรรมและส่งเสริมนักลงทุนไปตั้งโรงงานในนิคมอุตสาหกรรมหรือเขตอุตสาหกรรม เพื่ออำนวยความสะดวกปัญหามลภาวะ
4. ส่งเสริมและพัฒนา SMEs ให้เข้มแข็งเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดใหญ่

5. ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาด้านอุตสาหกรรม โดยให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น
6. ส่งเสริมการรวมกลุ่มอุตสาหกรรม (Cluster)

ปัจจัยที่ส่งเสริมการลงทุน

1. **ด้านวัตถุดิบ** โดยเฉพาะผลิตผลทางการเกษตรที่สำคัญ คือ ข้าว มันสำปะหลัง อ้อย ข้าวโพด ปศุสัตว์ เช่น ไก่ ไก่เนื้อ โคเนื้อ เป็ด และสุกร มีศักยภาพการผลิตสูงทั้งผลผลิตที่มีอยู่เดิมและที่จะพัฒนาปรับปรุงขึ้นใหม่เพื่อรองรับอุตสาหกรรมแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรและอุตสาหกรรมต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังมีวัตถุดิบที่ได้จากทรัพยากรธรรมชาติที่สามารถรองรับภาคอุตสาหกรรมก่อสร้าง

2. **ด้านทำเลที่ตั้ง** เป็นประตูเข้าสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นทางไปสู่ท่าเรือน้ำลึกแหลมฉบัง มีความพร้อมที่จะเป็นประตูสู่อินโดจีน ในด้านการลงทุน การค้า การท่องเที่ยว และวัฒนธรรม โดยเชื่อมโยงกับ

จังหวัดชายแดนต่างๆ และประเทศเพื่อนบ้าน การคมนาคมสะดวกทั้งทางรถยนต์ รถไฟ และเครื่องบิน ระยะทางไม่ไกลมากนัก

- ระยะทางห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 255 กิโลเมตร
- ระยะทางห่างจากท่าเรือน้ำลึกแหลมฉบัง ประมาณ 280 กิโลเมตร
- ระยะทางห่างจากท่าเรือมาบตาพุด ประมาณ 350 กิโลเมตร
- อยู่ในเขตส่งเสริมการลงทุนเขต 3 ได้รับสิทธิประโยชน์มากที่สุด

3. **ความได้เปรียบด้านขนาด** พื้นที่และจำนวนประชากรมีมาก การบริการทางสังคมและมีเขตประกอบการอุตสาหกรรมที่รองรับนักลงทุนได้อย่างเพียงพอ

4. **มีพื้นฐานอุตสาหกรรมที่เข้มแข็ง** โดยเฉพาะอุตสาหกรรมแปรรูปผลิตผลทางการเกษตรและอุตสาหกรรมก่อสร้าง ที่สามารถจะพัฒนาและก่อให้เกิดอุตสาหกรรมต่อเนื่องได้ นอกจากนี้ยังมีอุตสาหกรรม SMEs ที่พร้อมจะพัฒนาเป็นอุตสาหกรรมสนับสนุน สาขาอิเล็กทรอนิกส์ ยานยนต์ อุตสาหกรรมโลหะ และวิศวกรรม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่สร้างความมั่นใจและก่อให้เกิดแรงจูงใจแก่นักลงทุนอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ได้เป็นอย่างดี

5. โครงสร้างพื้นฐาน

5.1 เส้นทางคมนาคมสะดวก

5.2 โครงการผลิตไฟฟ้าพลังน้ำลำตะคอง แบบสูบกลับ ที่จะสามารถรองรับการใช้กระแสไฟฟ้าได้อย่างสมบูรณ์ใน จ.นครราชสีมา และรวมถึงพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้งหมด

5.3 มีความพร้อมด้านการบริการการศึกษาและสาธารณสุข

6. **ด้านแรงงาน** มีแรงงานมากทั้งประเภทใช้แรงงานและแรงงานที่มีฝีมือรองรับแรงงานภาคอุตสาหกรรม เพราะมีสถาบันการศึกษาที่ผลิตแรงงานระดับสูงอยู่หลายสถาบัน ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยเกษตรกรรม วิทยาลัยอาชีวศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน มหาวิทยาลัยราชภัฏ

นครราชสีมา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล และวิทยาลัยนครราชสีมา นอกจากนี้ยังมีสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานอีก 1 แห่ง

7. ด้านเขตอุตสาหกรรม มีเขตอุตสาหกรรมที่ได้รับอนุญาตจัดตั้งเป็นเขตอุตสาหกรรมตามพระราชบัญญัติ โรงงาน พ.ศ. 2535 จำนวน 2 เขต คือ เขตอุตสาหกรรมตะวันออกเฉียงเหนือ ตั้งอยู่ที่อำเภอแก้งสนามนาง ดำเนินการโดยภาคเอกชน และบริษัท นวนคร จำกัด (มหาชน) ตั้งอยู่ที่อำเภอสูงเนิน มีโรงงานที่ได้รับอนุญาตประกอบกิจการ จำนวน 6 โรงงาน เงินลงทุน จำนวน 1,684,925,509 บาท คนงานจำนวน 1,170 คน และมีภาคเอกชนทำการพัฒนาที่ดินเพื่อรองรับการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรม 1 แห่ง คือ บริษัท เขตอุตสาหกรรมสุรนารี จำกัด ตั้งอยู่ที่ อำเภอเมือง นครราชสีมา มีโรงงานที่ได้รับอนุญาตประกอบกิจการ จำนวน 50 โรงงาน เงินลงทุน จำนวน 15,548,351,991.14 บาท คนงานจำนวน 18,064 คน

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครราชสีมา

ข้อมูลสถานประกอบการและลูกจ้างของจังหวัดนครราชสีมา

ขนาดสถานประกอบการ	จำนวน (แห่ง)	จำนวนลูกจ้าง
1 - 4 คน	4,312	8,997
5 - 9 คน	1,799	12,082
10 - 19 คน	985	12,218
20 - 49 คน	856	26,400
50 - 99 คน	166	11,298
100 - 299 คน	152	25,119
300 - 499 คน	35	13,699
500 - 999 คน	34	23,278
ขนาด 1,000 คนขึ้นไป	23	49,806
รวม	8,362	183,897

จำนวนตำแหน่งงานว่าง / ผู้สมัครงานและการบรรจุงาน จำแนกตามเพศ ปี 2553

ตำแหน่งงานว่าง (อัตรา)				ผู้ลงทะเบียนสมัครงาน(คน)			บรรจุงาน (คน)		
ชาย	หญิง	ไม่ระบุ	รวม	ชาย	หญิง	รวม	ชาย	หญิง	รวม
233	734	5,921	6,888	1,256	1,685	2,941	827	1,374	2,201

ที่มา : สำนักงานแรงงานจังหวัดนครราชสีมา

ประชากรจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามเพศ และสถานภาพแรงงาน

สถานภาพแรงงาน	รวม	ชาย	หญิง
ประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป	2,208,189	1,075,780	1,132,409
ผู้มีอายุต่ำกว่า 15 ปี	614,217	316,467	297,749
กำลังแรงงานปัจจุบัน	1,563,389	832,062	731,327
- ผู้มีงานทำ	1,554,713	825,282	729,431
- ผู้ว่างงาน	8,675	6,779	1,896
- กำลังแรงงานที่รอฤดูกาล	17,678	7,258	10,420
ผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน	644,800	325,578	317,222
- ทำงานบ้าน	140,723	-	-
- เรียนหนังสือ	174,219	-	-
- อื่น ๆ	329,858	-	-
ประชากรรวม	2,822,406	1,392,241	1,430,165

ที่มา : สำนักงานแรงงานจังหวัดนครราชสีมา มี.ค.2554

ผู้มีงานทำจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามระดับการศึกษาและเพศ (อายุ 15 ปีขึ้นไป)

ระดับการศึกษา	รวม (คน)	ชาย (คน)	หญิง (คน)
1. ไม่มีการศึกษา	33,253	14,118	19,135
2. ต่ำกว่าประถมศึกษา	492,315	267,424	224,891
3. ประถมศึกษา	354,347	215,200	139,147
4. มัธยมศึกษาตอนต้น	249,962	139,139	110,823
5. มัธยมศึกษาตอนปลาย	200,236	113,993	86,243
- สายสามัญ	152,558	82,011	70,547
- สายอาชีวศึกษา	47,639	31,943	15,696
- สายวิชาการศึกษา	157	157	-
6. อุดมศึกษา	190,698	80,230	110,468
- สายวิชาการ	97,405	36,290	61,115
- สายวิชาชีพ	61,605	31,551	30,054
- สายวิชาการศึกษา	31,689	12,389	19,300
7. การศึกษาอื่น ๆ	-	-	-
8. ไม่ทราบ	-	-	-
รวม	1,911,864	1,024,445	887,419

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดนครราชสีมา

จำนวนตำแหน่งงานว่างและการบรรจุงานจำแนกตามประเภทอุตสาหกรรม ปี 2553

ประเภทอุตสาหกรรม	ตำแหน่งงานว่าง (อัตรา)	บรรจุงาน (คน)
เกษตรกรรม การล่าสัตว์ และการป่าไม้	6	5
การประมง	6	5
การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	31	1
การผลิต	5,796	2,196
การไฟฟ้า แก๊สและการประปา		1
การก่อสร้าง	25	16
การขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ จักรยานยนต์ ของใช้ส่วนบุคคลและของใช้ในครัวเรือน	176	353
โรงแรมและภัตตาคาร	59	35
การขนส่ง สถานที่เก็บสินค้าและการคมนาคม	42	30
ตัวกลางทางการเงิน	3	5
บริการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่า และบริการทางธุรกิจ	727	73
การบริหารราชการ และการป้องกันประเทศ รวมทั้งการ ประกันสังคมภาคบังคับ	8	9
การศึกษา	4	9
การบริการด้านสุขภาพและงานด้านสังคมสงเคราะห์	5	8
การให้บริการชุมชน สังคม และบริการส่วนบุคคลอื่นๆ	6	25
รวม	6,888	2,201

ที่มา : สำนักงานจัดหางานจังหวัดนครราชสีมา

การใช้บริการของกองทุนประกันสังคมจังหวัดนครราชสีมา ปี 2553

ประเภทประโยชน์ทดแทน	ราย	ล้านบาท
1. เจ็บป่วย	12,975	13,993,094.75
2. คลอดบุตร	4,620	56,993,094.75
3. ทูพพลภาพ	259	2,252,194.85
4. ตาย	176	8,235,012.85
5. สงเคราะห์บุตร	39,289	44,669,450.00
6. ชราภาพ	1,261	23,390,753.00
7. ว่างาน	3,078	23,895,048.50
รวม	61,658	172,695,906.95

ที่มา : สำนักงานประกันสังคมจังหวัดนครราชสีมา

อัตราค่าจ้างขั้นต่ำ

คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบประกาศคณะกรรมการค่าจ้างมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2554 อัตราค่าจ้างขั้นต่ำในท้องที่จังหวัดนครราชสีมา เป็นวันละ 183 บาท

จำนวนแรงงานต่างด้าวถูกกฎหมายจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามประเภทการได้รับอนุญาต

ประเภทการได้รับอนุญาต	คนต่างด้าว (คน)	สถานประกอบการ (แห่ง)
รวมต่างด้าวขอรับใบอนุญาตทั้งสิ้น	7,337	2,086
1. ต่างด้าวเข้าเมืองถูกต้อง	5,299	1,461
- ประเภทตลอดชีพ	0	0
- ประเภทส่งเสริมการลงทุน (มาตรา 12)	369	81
- ประเภทชั่วคราว (มาตรา 9)	1,128	410
- จำเป็นเร่งด่วน (มาตรา 9)	11	6
- ประเภทพิสูจน์สัญชาติ (มาตรา 9)	2,758	902
- นำเข้า ประเภท MOU (มาตรา 9)	1,033	65
2. ต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมาย	2,038	622
- ชนกลุ่มน้อย (มาตรา 13 (4), 5)	179	82
- 3 สัญชาติ พม่า ลาว กัมพูชา (มาตรา 13)	1,859	540

ที่มา : สำนักงานแรงงานจังหวัดนครราชสีมา

ผลิตภัณฑ์ใหม่

จังหวัดนครราชสีมา มีพื้นที่ปลูกหม่อนลดลง และมีเกษตรกรผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหมลดลงจากปีที่ผ่านมา เมื่อพิจารณาผู้ประกอบการอาชีพด้านหม่อนไหมจากข้อมูลกรมหม่อนไหม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พบว่า ปัจจุบันจังหวัดนครราชสีมา มีผู้ประกอบการอาชีพด้านหม่อนไหมทั้งสิ้น 3,321 ราย จำแนกได้ดังนี้

- 1) อาชีพการผลิตหม่อนอย่างเดียว จำนวน 142 ราย
- 2) อาชีพการผลิตไหมวัยอ่อน รังไหมและเส้นไหมอย่างเดียว จำนวน 21 ราย
- 3) อาชีพการผลิตผ้าไหมอย่างเดียว จำนวน 422 ราย
- 4) อาชีพการจัดทำผลิตภัณฑ์หม่อนไหมอย่างเดียว จำนวน 111 ราย
- 5) อาชีพผลิตหม่อน และผลิตไหมวัยอ่อน รังไหมและเส้นไหม จำนวน 1,844 ราย
- 6) อาชีพผลิตหม่อน และผลิตผ้าไหม จำนวน 26 ราย
- 7) อาชีพผลิตไหมวัยอ่อน รังไหม เส้นไหม และผลิตผ้าไหม จำนวน 3 ราย
- 8) อาชีพผลิตหม่อน ผลิตไหมวัยอ่อน รังไหมและเส้นไหม และผลิตผ้าไหมจำนวน 750 ราย
- 9) อาชีพผลิตหม่อน ผลิตไหมวัยอ่อน รังไหม เส้นไหม และ ผลิตผ้าไหมและทำผลิตภัณฑ์หม่อนไหม 2 ราย

จำนวนครัวเรือนยากจนเป้าหมายที่มีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ. (ต่ำกว่า 23,000/คน/ปี)
เป้าหมายการแก้ไขปัญหาความยากจนในปีงบประมาณ 2554 จังหวัดนครราชสีมา

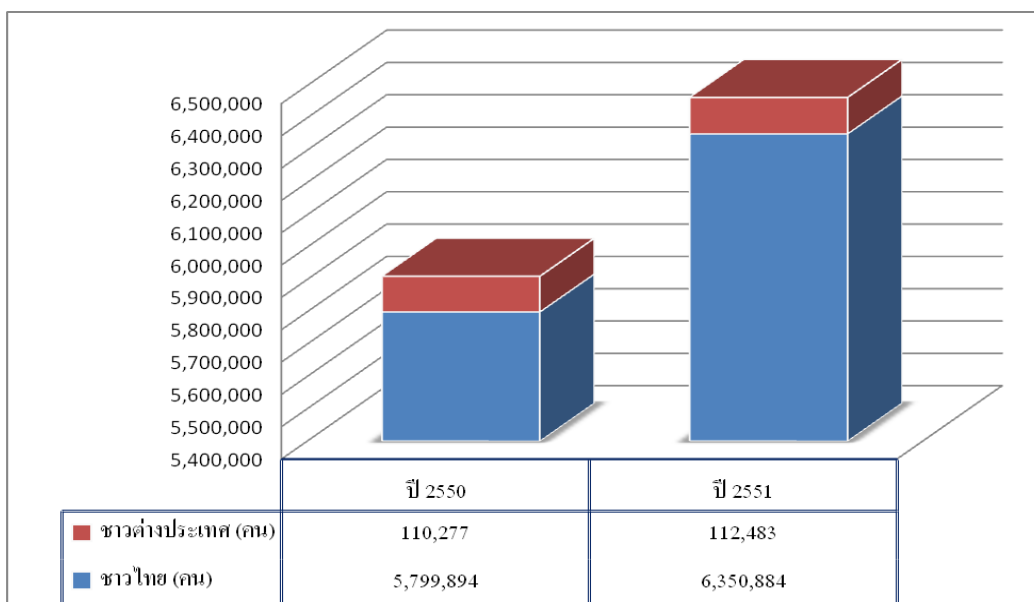
อำเภอ	จำนวน	อำเภอ	จำนวน	หมายเหตุ
1. เมือง	60	17. ห้วยแถลง	12	
2. คง	20	18. ขามทะเลสอ	36	
3. ครบุรี	51	19. ขามสะแกแสง	15	
4. จักราช	0	20. เสิงสาง	10	
5. โชคชัย	47	21. บ้านเหลื่อม	6	
6. ชุมพวง	99	22. หนองบุญมาก	40	
7. ด่านขุนทด	141	23. แก้งสนามนาง	4	
8. โนนไทย	69	24. โนนแดง	13	
9. บัวใหญ่	57	25. วังน้ำเขียว	0	
10. โนนสูง	49	26. เมืองยาง	46	
11. ปักธงชัย	72	27. เทพารักษ์	5	
12. ปากช่อง	85	28. พระทองคำ	25	
13. พิมาย	19	29. ลำทะเมนชัย	27	
14. สีคิ้ว	41	30. เฉลิมพระเกียรติ	34	
15. สูงเนิน	29	31. สีดา	11	
16. ประทาย	17	32. บัวลาย	6	
รวมทั้งสิ้น			1,146	

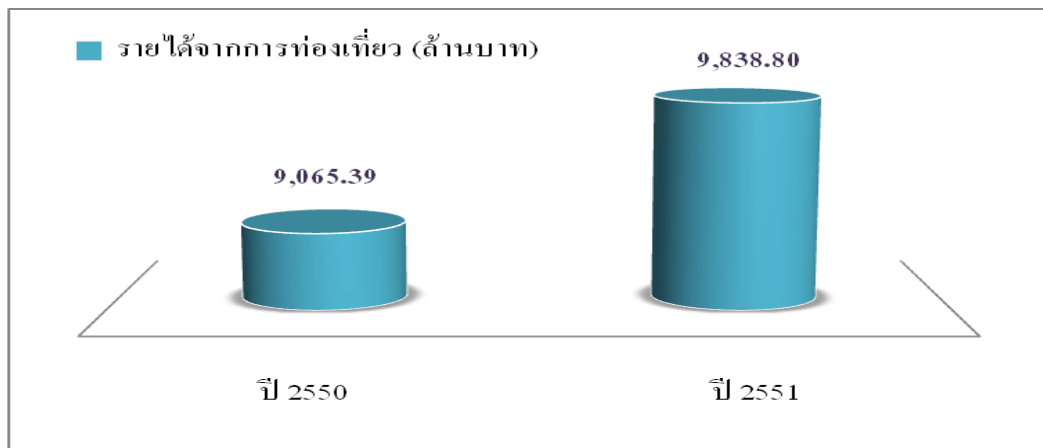
จากข้อมูล จปฐ. ปี 2553 มีครัวเรือนยากจน จำนวน 1,146 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 0.29 จากจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 382,033 ครัวเรือน ค่าเฉลี่ยหนี้สินจากบัญชีครัวเรือน 9,607 บาท/คน เด็กอายุต่ำกว่า 6 ปี จำนวน 88,569 คน คิดเป็นร้อยละ 6.34 ผู้สูงอายุเกิน 60 ปี จำนวน 192,533 คน คิดเป็นร้อยละ 13.78 คนพิการ 22,230 คน คิดเป็นร้อยละ 1.6 อำเภอที่มีรายได้ต่อหัวสูงสุด คือ อำเภอเมือง อำเภอที่มีรายได้ต่อหัวต่ำสุด คือ อำเภอห้วยแถลง ในขณะที่อำเภอจักราชและวังน้ำเขียว คนในครัวเรือนมีรายได้ผ่านเกณฑ์เฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 23,000 บาท/คน/ปี ร้อยละ 100 อำเภออื่นๆ อยู่ในระดับร้อยละ 99.1-99.9

การท่องเที่ยวและบริการ

จังหวัดนครราชสีมา มีรายได้จากธุรกิจด้านการท่องเที่ยวจำนวน 9,838.80 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาร้อยละ 8.53 ผู้ที่เดินทางเข้ามาในจังหวัดนครราชสีมาส่วนใหญ่เป็นชาวไทยร้อยละ 98.25 ชาวต่างประเทศ ร้อยละ 1.74 เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.5 และ 2.0 จากปีที่ผ่านมา รวมจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศ จำนวน 6,463,367 คน เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.36 เนื่องจากจากจังหวัดนครราชสีมาเป็นประตูสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือไปยังจังหวัดอื่นๆ ผู้ที่เดินทางผ่านไปมาในช่วงเทศกาลต่างๆ ย่อมแวะพัก หรือหาของฝากกลับบ้านจึงส่งผลดีต่อธุรกิจโรงแรม และร้านขายของที่ระลึกอีกด้วย โดยมีข้อมูลสรุปจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยวของจังหวัดนครราชสีมา ปี 2551-2552 และข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดนครราชสีมา ดังนี้

ตารางแสดงจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาในจังหวัดนครราชสีมา ปี 2551-2552

ภาพประกอบแสดงรายได้จากการท่องเที่ยวของจังหวัดนครราชสีมา ปี 2551-2552

ที่มา : 1. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย , 2. สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครราชสีมา

บทที่ 3

สภาพทางสังคม

การศึกษา

จังหวัดนครราชสีมามีสถานศึกษาแยกตามสังกัด จำนวน 1,534 โรง ส่วนใหญ่เป็นสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีจำนวนครู คณาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา จาก 6 สังกัด มีจำนวน 23,624 คน และมีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 533,263 คน

สถานศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไปทั้งของภาครัฐและเอกชน จำนวน 9 แห่ง ประกอบด้วย

- 1) มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
- 2) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน
- 3) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี (มทส.)
- 4) มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
- 5) มหาวิทยาลัยรามคำแหงสาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ
- 6) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า)
- 7) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- 8) วิทยาลัยนครราชสีมา
- 9) วิทยาลัยเทคโนโลยีพนมวัน

ตารางแสดงจำนวนนักเรียน นักศึกษา ที่สำเร็จการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2553

ระดับการศึกษา	ชาย	หญิง	รวมทั้งสิ้น
ไม่มีการศึกษา	14,118	19,135	33,253
ต่ำกว่าประถมศึกษา	267,424	224,891	492,315
ประถมศึกษา	215,200	139,147	354,347
มัธยมศึกษาตอนต้น	139,139	110,823	249,962
มัธยมศึกษาตอนปลาย	113,993	86,243	200,236
สายสามัญ	82,011	70,547	152,558
สายอาชีวศึกษา	31,943	15,696	47,639
สายวิชาการศึกษา	157	-	157
มหาวิทยาลัย	80,230	110,468	190,698
สายวิชาการ	36,290	61,115	97,405
สายวิชาชีพ	31,551	30,054	61,605

สายวิชาการศึกษา	12,389	19,300	31,689
รวมทั้งสิ้น	1,911,864	1,024,445	887,419

ตารางแสดงระดับการศึกษาสูงสุดของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป ในปี 2552

ระดับการศึกษาที่สำเร็จ	รวม	ร้อยละ	ชาย	ร้อยละ	หญิง	ร้อยละ
ยอดรวม	2,182,339	100.0	1,064,234	100.0	1,118,105	100.0
1. ไม่มีการศึกษา	101,005	4.6	31,547	3.0	69,458	6.2
2. ต่ำกว่าประถมศึกษา	734,108	33.6	339,318	32.0	394,790	35.3
3. ประถมศึกษา	469,249	21.5	261,707	24.6	207,542	18.6
4. มัธยมศึกษาตอนต้น	368,467	16.9	196,971	18.5	171,496	15.3
5. มัธยมศึกษาตอนปลาย	279,867	13.2	137,749	12.9	142,118	12.7
5.1 สายสามัญ	215,731	9.9	104,237	9.8	111,494	10.0
5.2 สายอาชีวศึกษา	64,136	2.9	33,512	3.1	30,624	1.3
5.3 สายวิชาการศึกษา	-	-	-	-	-	-
6. มหาวิทยาลัย	229,643	10.5	96,942	8.6	132,701	11.9
6.1 สายวิชาการ	105,378	4.8	36,578	3.4	68,800	6.2
6.2 สายวิชาชีพ	97,590	4.5	46,732	4.4	50,858	4.5
6.3 สายวิชาการศึกษา	26,675	1.2	13,632	2.0	13,043	1.2

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

การศาสนา

จังหวัดนครราชสีมา มีพุทธศาสนิกชน 2,530,031 คน วัดพระอารามหลวง 5 แห่ง วัดที่มีวิสุคามสีมา 935 แห่ง สำนักสงฆ์ 870 แห่ง ที่พักสงฆ์ 798 แห่ง วัดร้าง 72 แห่ง พระภิกษุ 13,872 รูป สามเณร 1,935 รูป

การสาธารณสุข

ในปี 2553 จังหวัดนครราชสีมา มีสถานพยาบาลแผนปัจจุบันที่มีเตียงรับผู้ป่วยไว้ค้างคืนทั้งสิ้นจำนวน 42 แห่ง เป็นโรงพยาบาลภาครัฐสังกัดสาธารณสุข 30 แห่ง เป็นระดับโรงพยาบาลศูนย์ขนาด 1,105 เตียง 1 แห่ง โรงพยาบาลชุมชน 27 แห่ง จำนวน 1,440 เตียง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ 1 แห่ง

และโรงพยาบาลจิตเวช 1 แห่ง สังกัดกลาโหม 2 แห่ง จำนวน 430 เตียง และเอกชน 10 แห่ง จำนวน 809 เตียง ศูนย์สุขภาพชุมชน 384 แห่ง

จากข้อมูลสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา ประจำปี 2552 ซึ่งนำเสนออายุขัยเฉลี่ยของประชากรในจังหวัดนครราชสีมาเพศชายมีอายุขัยเฉลี่ยประมาณ 70.52 ปี ในขณะที่เพศหญิงมีอายุขัยเฉลี่ยอยู่ที่ประมาณ 76.79 ปี มีโรงพยาบาลทั้งหมด 41 แห่ง เป็นโรงพยาบาลภาครัฐสังกัดสาธารณสุขจำนวน 30 แห่ง เป็นระดับโรงพยาบาลศูนย์ขนาด 1,019 เตียง จำนวน 1 แห่ง โรงพยาบาลชุมชน 300 เตียง จำนวน 27 แห่ง โรงพยาบาลสังกัดกลาโหม 430 เตียง จำนวน 2 แห่ง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ จำนวน 1 แห่ง โรงพยาบาลจิตเวชจำนวน 1 แห่ง และโรงพยาบาลเอกชนจำนวน 9 แห่ง มีศูนย์สุขภาพชุมชน จำนวน 387 แห่ง อัตราส่วนแพทย์ต่อประชากรเท่ากับ 1 : 4,264 ทันตแพทย์ต่อประชากรเท่ากับ 1 : 20,766 เภสัชกรต่อประชากร 1 : 10,915 พยาบาลวิชาชีพต่อประชากรเท่ากับ 1 : 1,012

จำนวนผู้ป่วยนอกมารับการรักษาพยาบาล จำนวน 7,843,025 ครั้ง สาเหตุของการป่วยของผู้ป่วยนอกสูงสุด คือ โรคระบบทางเดินหายใจ โรคระบบย่อยอาหาร โรคระบบกล้ามเนื้อ สำหรับผู้ป่วยในมีจำนวน 327,547 คน สาเหตุการป่วยของผู้ป่วยในสูงสุด คือ โรคความดันโลหิตสูง คลอดปกติ ติดเชื้อในลำไส้ โรคระบบการย่อยอาหาร และภาวะแทรกซ้อนจากการตั้งครรภ์ โรคที่ต้องเฝ้าระวัง ทางระบาดวิทยา คือ โรคอุจจาระร่วงเฉียบพลัน ไข้ไม่ทราบสาเหตุ โรคตาแดง ปอดบวม และอีสุกอีใส

ในปี พ.ศ. 2552 จังหวัดนครราชสีมา มีอัตราการเกิดเท่ากับ 10.56 ต่อพันประชากร อัตราตายเท่ากับ 5.9 ต่อพันประชากร และอัตราเพิ่มตามธรรมชาติเท่ากับ 4.66 ต่อพันประชากร อัตราทารกตายเท่ากับ 6.59 ต่อพันการเกิดมีชีพ และอัตรามารดาตายเท่ากับ 11.05 ต่อแสนการเกิดมีชีพ

ประชากรมีหลักประกันสุขภาพ จำนวน 2,577,256 คน คิดเป็นร้อยละ 99.90 ของประชากรที่อาศัยอยู่จริง โดยแบ่งตามสิทธิการมีหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า ได้แก่

ข้าราชการ	198,842 คน	คิดเป็นร้อยละ	7.70
ประกันสังคม	419,282 คน	คิดเป็นร้อยละ	16.24
ประกันสุขภาพถ้วนหน้า	1,961,132 คน	คิดเป็นร้อยละ	75.96
ไม่ได้ประกันสุขภาพ	2,488 คน	คิดเป็นร้อยละ	0.10

กลุ่มโรคติดต่อที่เป็นปัญหาต่อเนื่อง โรคประจำถิ่น พื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ในปี 2552 ได้แก่

1) **โรคอุจจาระร่วง** รายงานผู้ป่วย โรคอุจจาระร่วง จำนวนทั้งสิ้น 43,848 ราย คิดเป็นอัตราป่วย 1,712.27 ต่อประชากรแสนคน พบมากในกลุ่มอายุ 0 - 4 ปี รองลงมาคือกลุ่มอายุ 65 ปีขึ้นไป 55 - 64 ปี และ 5 - 9 ปี ตามลำดับ โดยพบอัตราป่วยสูงสุดในอำเภอโชคชัย อำเภอครบุรี อำเภอวังน้ำเขียว อำเภอห้วยแถลง ตามลำดับ

2) **โรคอาหารเป็นพิษ** รายงานผู้ป่วย โรคอาหารเป็นพิษ จำนวนทั้งสิ้น 3,857 ราย คิดเป็นอัตราป่วย 150.62 ต่อประชากรแสนคน พบมากในกลุ่มอายุ 0-4 ปี รองลงมาคือกลุ่มอายุ 5 - 9 ปี 10 - 14 ปี และ 65 ปี

ขึ้นไป ตามลำดับ โดยพบอัตราป่วยสูงสุดในอำเภอจักราช อำเภอวังน้ำเขียว อำเภอแก้งสนามนาง อำเภอโชคชัย ตามลำดับ

3) **โรคปอดบวม** รายงานผู้ป่วย โรคปอดบวม จำนวนทั้งสิ้น 5,885 ราย คิดเป็นอัตราป่วย 229.81 ต่อประชากรแสนคน พบมากในกลุ่มอายุ 0 - 4 ปี รองลงมา กลุ่ม 65 ปีขึ้นไป 55 - 64 ปี และ อายุ 5 - 9 ปี ตามลำดับ โดยพบอัตราป่วยสูงสุดในอำเภอด่านขุนทด อำเภอแก้งสนามนาง อำเภอเสีคิ้ว อำเภอวังน้ำเขียว

4) **โรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่** ระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2552 ถึง 31 ธันวาคม 2552 พบผู้ป่วย ยืนยัน 1,600 ราย และผู้เสียชีวิตยืนยัน 5 ราย อำเภอที่มีผู้ป่วย 5 อันดับแรก ได้แก่ อำเภอจักราช อำเภอเมือง นครราชสีมา อำเภอแก้งสนามนาง อำเภอบ้านเหลื่อม และอำเภอขามทะเลสอ ตามลำดับ

5) **โรคไข้หวัดใหญ่** รายงานผู้ป่วย โรคไข้หวัดใหญ่ จำนวนทั้งสิ้น 2,779 ราย คิดเป็นอัตราป่วย 108.52 ต่อประชากรแสนคน พบมากในกลุ่มอายุ 10 - 4 ปี รองลงมา กลุ่ม 0 - 4 ปี 5 - 9 ปี และ 15 - 24 ปี ตามลำดับ โดยพบอัตราป่วยสูงสุดในอำเภอโนนแดง อำเภอเมืองนครราชสีมา อำเภอจักราช อำเภอคง ตามลำดับ

6) **โรคไข้เลือดออก** รายงานผู้ป่วย โรคไข้เลือดออก จำนวนทั้งสิ้น 1,763 ราย คิดเป็นอัตราป่วย 68.85 ต่อประชากรแสนคน พบมากในกลุ่มอายุ 10 - 4 ปี รองลงมา กลุ่ม 5 - 9 ปี 0 - 4 ปี และ 15 - 24 ปี ตามลำดับ โดยพบอัตราป่วยสูงสุดในอำเภอแก้งสนามนาง อำเภอพระทองคำ อำเภอชุมพวง อำเภอโชคชัย ตามลำดับ

7) **โรคไข้ไม่ทราบสาเหตุ** รายงานผู้ป่วย โรคไข้เลือดออก จำนวนทั้งสิ้น 8,809 ราย คิดเป็นอัตราป่วย 343.99 ต่อประชากรแสนคน พบมากในกลุ่มอายุ 0 - 4 ปี รองลงมา กลุ่ม 5 - 9 ปี 10 - 4 ปี และ 65 ปีขึ้นไป ตามลำดับ โดยพบอัตราป่วยสูงสุดในอำเภอห้วยแถลง อำเภอเมืองยาง อำเภอบัวลาย อำเภอครบุรี ตามลำดับ

8) **โรคไข้ฉี่หนู** รายงานผู้ป่วย โรคไข้เลือดออก จำนวนทั้งสิ้น 137 ราย คิดเป็นอัตราป่วย 5.35 ต่อประชากรแสนคน พบมากในกลุ่มอายุ 45 - 64 ปี รองลงมา กลุ่ม 35 - 44 ปี 25 - 34 ปี และ 65 ปีขึ้นไป ตามลำดับ โดยพบอัตราป่วยสูงสุดใน อำเภอชุมพวง อำเภอเสิงสาง อำเภอห้วยแถลง อำเภอแก้งสนาม นาง ตามลำดับ

**การคลอดบุตรของวัยรุ่นอายุต่ำกว่า 15 ปี และต่ำกว่า 20 ปี ของจังหวัดนครราชสีมา
ระหว่างปี 2550 - 2553**

ช่วงอายุ มารดา	ปี 2550		ปี 2551		ปี 2552		ปี 2553	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 15 ปี	87	0.30	104	0.37	129	0.52	180	0.7
ต่ำกว่า 20 ปี	3,796	13.5	3,668	12.9	4,193	17.5	4,420	18.6

*ข้อมูลจากโรงพยาบาลชุมชนและโรงพยาบาลนครราชสีมา

ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

จังหวัดนครราชสีมา มีสถานีตำรวจ จำนวน 51 สถานี ประกอบด้วย

สถานีตำรวจภูธรจังหวัด	จำนวน 1	สถานี
สถานีตำรวจภูธรอำเภอ	จำนวน 31	สถานี
สถานีตำรวจภูธรตำบล	จำนวน 19	สถานี

จากข้อมูลคดีอาญาที่เกิดขึ้นในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า มีการรับแจ้งคดีความ จำนวน 13,832 คดี มีการจับกุมได้ 22,300 คดี ส่วนใหญ่เป็นคดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย ซึ่งมีการรับแจ้งคดีความ จำนวน 11,288 คดี มีการจับกุมได้ 20,187 คดี รองลงมาเป็นคดีประทุษร้ายต่อชีวิต ร่างกายและเพศ มีการรับแจ้งคดีความจำนวน 1,056 คดี มีการจับกุมได้ 924 คดี และมีการรับแจ้งคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน จำนวน 806 คดี มีการจับกุมได้ 702 คดี ตามลำดับ

จังหวัดนครราชสีมา มีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ดังนี้

1. แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และศาสนสถาน ได้แก่ อนุสาวรีย์ท้าวสุรนารี วัดศาลาลอย วัดป่าสระวัน อ.เมืองนครราชสีมา พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติมหาวิรุฬงค์ อุทยานประวัติศาสตร์พิมาย อ.พิมาย เมืองโบราณ อ.สูงเนิน วัดหน้าพระธาตุ อ.ปักธงชัย ปราสาทหินพนมวัน อ.เมือง วัดบ้านไร่ อ.ด่านขุนทด แหล่งโบราณคดีบ้านปราสาท และหินโนนวัด อ.โนนสูง ภาพเขียนสีสมัยก่อนประวัติศาสตร์ และ วัดเขาจันทร์งาม อ.สีคิ้ว

taKLONG.com

2. แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและหัตถกรรม ได้แก่ หมู่บ้านเครื่องปั้นดินเผาด่านเกวียน อ.โชคชัย ผ้าไหม อ.ปักธงชัย

3. แหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ ได้แก่ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อ.ปากช่อง เขื่อนลำนมุลบน เขื่อนลำแชะ อ.ครบุรี ไทรงาม อ.พิมาย เขื่อนพิมาย เขื่อนลำพระเพลิง อ.ปักธงชัย อุทยานแห่งชาติทับลาน ซากปรักหักพัง "แอคติโนทรีเจียน" อ.วังน้ำเขียว อุทยานไม้กลายเป็นหิน อ.เมืองนครราชสีมา ซากช้าง ดึกดำบรรพ์ อ.เฉลิมพระเกียรติ น้ำตกวะภูแก้ว อ.สูงเนิน อ่างเก็บน้ำลำตะคอง หาดชมตะวัน (เขื่อนลำนมุลบน) อ.เสิงสาง

ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม และการละเล่นพื้นเมืองประจำจังหวัด

ในเมืองโคราชนั้น นอกจากจะมีคนโคราชแท้ๆ อาศัยอยู่แล้วยังมีคนลาว คนแขก คนส่วย คนอินเดีย และคนจีน อาศัยอยู่ด้วยกัน ซึ่งแต่ละเผ่าพันธุ์ก็มีอาชีพ มีประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ การแต่งกาย และภาษาพูด แตกต่างกันไป แต่สามารถอยู่รวมกันได้เป็นอย่างดี นับว่าเป็นความหลากหลายในความเป็นหนึ่งเดียวอย่างแท้จริง

สำหรับขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมและการละเล่นพื้นเมืองที่สำคัญที่นิยมปฏิบัติสืบทอดกัน มาแต่โบราณจนถึงปัจจุบัน ได้แก่

1. งานฉลองวันแห่งชัยชนะท้าวสุรนารี เริ่มตั้งแต่วันที่ 23 มีนาคม ถึงวันที่ 3 เมษายน ของทุกปี
2. งานเทศกาลแข่งเรือประเพณีพิมาย กำหนดจัดประมาณวันเสาร์-อาทิตย์ที่สองของเดือน พฤศจิกายน ของทุกปี
3. งานประเพณีแห่เทียนพรรษา กำหนดจัดการประกวดเทียนพรรษา โดยมีวัดคุ้มและอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดส่งเข้าประกวด ต้นเทียนแต่ละต้นจะตกแต่งอย่างสวยงาม โดยกำหนดจัดในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 8 ก่อนวันเข้าพรรษา 1 วัน สถานที่บริเวณสนามหน้าศาลากลางจังหวัดนครราชสีมา
4. งานประเพณีลอยกระทง ในเขตจังหวัดนครราชสีมา จะมีการจัดงานประเพณีลอยกระทง โดยทั่วไปแทบทุกหมู่บ้าน โดยเฉพาะในเขตเทศบาลนครราชสีมา กำหนดจัดงานประเพณีลอยกระทง ในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 12 ณ บริเวณคูเมืองหน้าศาลากลางจังหวัดนครราชสีมา มีการประกวดกระทงสวยงาม และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเป็นประจำทุกปี
5. เพลงโคราช เพลงโคราชเป็นเพลงพื้นเมืองที่มีลักษณะเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ที่ต้องอาศัยไหวพริบ ปฏิภาณของผู้เล่นเพลง เพลงโคราชมีท่วงทำนองการขับร้องสัมผัสเป็นภาษาพื้นบ้าน(ไทยโคราช) และลีลาทำรำประกอบ ทั้งรำช้าและรำเร็ว ที่สำคัญคือเพลงโคราชไม่มีเครื่องดนตรีประกอบในการเล่น

นับเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่น และเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันยิ่งใหญ่ที่สะท้อนให้เห็นถึงขนบธรรมเนียม ประเพณีวัฒนธรรมให้อนุชนรุ่นหลังได้อนุรักษ์และสืบสานต่อไป

นอกจากนี้ จังหวัดนครราชสีมายังมีขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของจังหวัด ทั้งยังมีวัดสำคัญ และ โบราณสถานสำคัญทางประวัติศาสตร์อีกเป็นจำนวนมาก

บทที่ 4

ระบบบริการโครงสร้างพื้นฐาน

จังหวัดนครราชสีมา เป็นประตูสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเป็นเมืองหลักที่มีความสำคัญเมืองหนึ่งของภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่จะเป็นแหล่งรองรับความเจริญ กิจกรรมทางเศรษฐกิจ และแหล่งจ้างงานที่สำคัญของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระดับของโครงสร้างพื้นฐานที่มีอยู่ในจังหวัดนครราชสีมาถือว่าอยู่ในระดับต้น ๆ เมืองหลักอีกเมืองหนึ่งของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ระบบน้ำประปา

การประปาส่วนภูมิภาค ในเขตจังหวัดนครราชสีมา

โดยการประปาส่วนภูมิภาคเขต 2 มีการให้บริการประปา รวม 22 แห่ง ดังนี้

1. การประปาส่วนภูมิภาคสาขานครราชสีมา (ประปาแม่ข่าย) มีหน่วยบริการ 2 แห่ง คือ
 - 1.1 หน่วยบริการจักราช อ. จักราช
 - 1.2 หน่วยบริการเฉลิมพระเกียรติ อ. เฉลิมพระเกียรติ
2. การประปาส่วนภูมิภาคสาขาปากช่อง (ประปาแม่ข่าย) มีหน่วยบริการ 1 แห่ง คือ
 - 2.1 หน่วยบริการชนงพระ ต.ชนงพระ อ. ปากช่อง
3. การประปาส่วนภูมิภาคสาขาสีคิ้ว (ประปาแม่ข่าย) มีหน่วยบริการ 2 แห่ง คือ
 - 3.1 หน่วยบริการสูงเนิน ต.สูงเนิน อ. สูงเนิน
 - 3.2 หน่วยบริการขามทะเลสอ ต. ขามทะเลสอ อ.ขามทะเลสอ
4. การประปาส่วนภูมิภาคสาขาด่านขุนทด อ.ด่านขุนทด
5. การประปาส่วนภูมิภาคสาขาปักธงชัย (ประปาแม่ข่าย) มีหน่วยบริการ 1 แห่งคือ
 - 5.1 หน่วยบริการวังน้ำเขียว อ. วังน้ำเขียว
6. การประปาส่วนภูมิภาคสาขาโชคชัย อ. โชคชัย
7. การประปาส่วนภูมิภาคสาขาครบุรี อ. ครบุรี (ประปาแม่ข่าย) มีหน่วยบริการ 3 แห่งคือ
 - 7.1 หน่วยบริการ จรเข้หิน อ. ครบุรี
 - 7.2 หน่วยบริการ โนนสมบูรณ์ อ. เสิงสาง
 - 7.3 หน่วยบริการเสิงสาง อ. เสิงสาง
8. การประปาส่วนภูมิภาคสาขาโนนสูง อ. โนนสูง
9. การประปาส่วนภูมิภาคสาขาพิมาย อ. พิมาย (ประปาแม่ข่าย) มีหน่วยบริการ 2 แห่งคือ
 - 9.1 หน่วยบริการคง อ. คง
 - 9.2 หน่วยบริการห้วยแถลง อ. ห้วยแถลง
10. การประปาส่วนภูมิภาคสาขาชุมพวง อ. ชุมพวง (ประปาแม่ข่าย) มีหน่วยบริการ 1 แห่งคือ
 หน่วยบริการประทาย อ. ประทาย

รวม การประปาส่วนภูมิภาคในเขตพื้นที่ จังหวัดนครราชสีมา	จำนวน	22	แห่ง
มีผู้ใช้น้ำ ณ. 31 มีนาคม 2553	จำนวน	90,596	ราย
ปริมาณน้ำผลิต	จำนวน	7,392,873	ลบ.ม
ปริมาณน้ำจ่ายฟรี (ช่วยภัยแล้ง)	จำนวน	432	ลบ.ม
ปริมาณน้ำจำหน่าย	จำนวน	7,160,855	ลบ.ม
ปริมาณน้ำสูญเสีย	จำนวน	1,484,000	ลบ.ม

โดยมีสำนักงานประปานครราชสีมาในความรับผิดชอบ รวม 23 แห่ง มีผู้ใช้น้ำ 78,559 ราย ปริมาณน้ำผลิต 21,677,615 ลบ.ม. ปริมาณที่จำหน่ายแก่ผู้ใช้ 19,059,591 ลบ.ม. ปริมาณน้ำจ่ายฟรีและรั่วไหล 19,000 ลบ.ม.

กิจการประปาที่อยู่ในความดูแลของสำนักงานการประปาเทศบาลนครราชสีมา ให้บริการน้ำประปาเฉพาะในเขตเทศบาลนครและพื้นที่ข้างเคียง มีผู้ใช้น้ำจำนวน 51,547 ราย มีปริมาณการผลิต จำนวน 34,906,581 ลบ.ม./ปี แหล่งน้ำดิบใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำลำตะคอง

การไฟฟ้า

จังหวัดนครราชสีมา มีจำนวนการไฟฟ้าทั้งหมด 44 แห่ง จำนวนครัวเรือนทั้งหมด 1,463,280 ราย ติดตั้งมิเตอร์และจ่ายไฟแล้ว 1,443,380 ราย ใช้ไฟฟ่วง 2,837 ราย ติดตั้งใช้ Home Solar cell 13,752 ราย รวมครัวเรือนที่ใช้ไฟแล้ว 1,459,969 ราย สำหรับครัวเรือนที่ยังไม่มีไฟฟ้าใช้ จำนวน 3311 ราย รอจัดสรรเข้าโครงการ คพช.3 ต่อไป

โทรศัพท์

การให้บริการโทรศัพท์ในเขตพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ให้บริการโทรศัพท์พื้นฐานและบริการโทรศัพท์สาธารณะ ซึ่งดำเนินงานโดยบริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) มีชุมสายโทรศัพท์เปิดให้บริการจำนวน 213 ชุมสาย เลขหมายเต็ม 109,541 เลขหมาย มีผู้ใช้บริการโทรศัพท์พื้นฐาน จำนวน 75,773 เลขหมาย โทรศัพท์สาธารณะ 3,802 เลขหมาย

การไปรษณีย์โทรเลข

การให้บริการการสื่อสารไปรษณีย์ ในเขตพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาได้มีการจัดตั้งที่ทำการไปรษณีย์เพื่อให้บริการทั้งในเขตตัวจังหวัด อำเภอ และตำบล ดังนี้

- ที่ทำการไปรษณีย์ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา	จำนวน	34	แห่ง
- ศูนย์ไปรษณีย์ในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา	จำนวน	1	แห่ง
- ที่ทำการไปรษณีย์อนุญาตในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา	จำนวน	150	แห่ง

การคมนาคม และการขนส่ง

การคมนาคมในจังหวัดนครราชสีมา สะดวกสบายทั้งทางรถยนต์และรถไฟ เนื่องจากเป็นศูนย์กลางการคมนาคมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและเป็นจังหวัดที่เป็นประตูสู่ภาคอีสานรวมถึงการเดินทางโดยเครื่องบินที่ใช้เวลาเพียง 45 นาที สำหรับผู้ที่ต้องการความรวดเร็วในการเดินทาง

1. ทางรถยนต์

กรุงเทพมหานคร ไปตามทางหลวงหมายเลข 1 (ถนนพหลโยธิน) แยกเข้า ทางหลวงหมายเลข 2 ที่จังหวัดสระบุรี ตรงไปจนถึงจังหวัดนครราชสีมา ระยะทางประมาณ 255 กิโลเมตร หรือจะเลือกเส้นทางสาย ทางหลวงหมายเลข 304 (ถนนสายนครราชสีมา - ปักธงชัย) จากกรุงเทพมหานคร ผ่านมีนบุรี จังหวัดฉะเชิงเทรา อำเภอพนมสารคาม อำเภอกบินทร์บุรี อ.วังน้ำเขียว อำเภอปักธงชัย เข้าสู่ตัวเมืองจังหวัดนครราชสีมา ระยะทางประมาณ 273 กิโลเมตร

สำหรับการเดินทางโดยรถโดยสารประจำทาง มีความสะดวกสบาย เนื่องจากมีรถโดยสารประจำทางปรับอากาศ ป. 1 และ ป. 2 และรถโดยสารประจำทางธรรมดา ออกเดินทางตลอด 24 ชั่วโมง ผู้โดยสารจากกรุงเทพมหานครสามารถขึ้นรถได้ที่สถานีขนส่งสายภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (หมอชิต 2) ถนนกำแพงเพชร 2 และสำหรับผู้โดยสารจากจังหวัดนครราชสีมาสามารถขึ้นรถได้ที่สถานีขนส่งผู้โดยสารจังหวัดนครราชสีมา แห่งที่ 1 ถนนบูรินทร์ และสถานีขนส่งผู้โดยสาร แห่งที่ 2 ถนนมิตรภาพ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองนครราชสีมา

2. ทางรถไฟ

จังหวัดนครราชสีมา มีเส้นทางรถไฟสายตะวันออกเฉียงเหนือผ่าน 2 สาย คือ

- เส้นทางกรุงเทพมหานคร - จังหวัดอุบลราชธานี
- เส้นทางกรุงเทพมหานคร - จังหวัดหนองคาย

รถไฟทั้งสองสายจะแยกกันที่ชุมทางถนนจิระ อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา นอกจากนี้ยังมีรถไฟอีกสายหนึ่ง ซึ่งแยกที่ชุมทางแก่งคอย คือ สายอำเภอแก่งคอย จังหวัดสระบุรี - อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา ในเขตจังหวัดนครราชสีมา มีสถานีรถไฟ รวม 38 สถานี และ 2 ชุมทาง รวม 40 สถานี สถานีหลักในการขนส่งผู้โดยสารและสินค้า คือ สถานีนครราชสีมา และสถานีชุมทางบัวใหญ่

3. ทางอากาศ

การขนส่งทางอากาศนับเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่ตอบสนองความต้องการในการ เดินทางและขนส่งสินค้าของชาวจังหวัดนครราชสีมาและจังหวัดใกล้เคียง ท่าอากาศยานนครราชสีมา ตั้งอยู่ที่อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมา อยู่ห่างจากตัวเมืองประมาณ 26 กิโลเมตร ในเส้นทางไปยังอำเภอจักราช ปัจจุบันเที่ยวบินประจำคือ THAI REGIONAL AIRLINES นำเที่ยวบินมาลงยังท่าอากาศยานนครราชสีมา มีเส้นทางดังนี้ นครราชสีมา-กรุงเทพฯ, กรุงเทพฯ-นครราชสีมา เปิดให้บริการตามปกติทุกวันอาทิตย์ พุธ และวันศุกร์

สำหรับเที่ยวบินไม่ประจำ เช่น อากาศยานส่วนบุคคล เที่ยวบินจ้างเหมา เที่ยวบินของส่วนราชการที่ทำการฝึกบินขึ้น-ลง เป็นต้น

ปริมาณการจราจร สืบเนื่องมาจากการคมนาคมทางบกที่สะดวกสบายเป็นเหตุให้ผู้โดยสารนิยมเส้นทางทางบก ประกอบกับในอนาคตมีการวางแผนส่งเสริมการจราจรทางบกให้สะดวกยิ่งขึ้นทั้งรถไฟความเร็วสูง mass rapid transit ซึ่งจะช่วยให้สามารถเดินทางจากกรุงเทพฯ มายังนครราชสีมา ภายใน 45 นาที

จังหวัดนครราชสีมา มีโครงการสำคัญขนาดใหญ่ที่เคยมีการศึกษาความเป็นไปได้และที่เป็นข้อเสนอเพื่อการพิจารณาขอรับการสนับสนุน ดังนี้

- โครงการทางหลวงพิเศษหมายเลข 6 สายบางปะอิน-นครราชสีมา ความยาว 200 กิโลเมตร
- โครงการก่อสร้างถนนตามผังเมืองรวมถนนสาย ฉ เชื่อมต่อทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 – ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 226-ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 224 ความยาว 16.25 กิโลเมตร
- โครงการก่อสร้างทางลอด (อุโมงค์) บริเวณสามแยกนครราชสีมา บนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 งบประมาณ 400-500 ล้านบาท
- โครงการก่อสร้างทางต่างระดับจุดตัดทางหลวงหมายเลข 2 บ้านห้วยตะคร้อ อ.สูงเนิน
- โครงการผันน้ำจากเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์มายังอำเภอปากช่อง เพื่อแก้ไขปัญหาน้ำในเขื่อนลำตะคองไม่เพียงพอ
- โครงการระบบรถไฟรางคู่และระบบขนส่งสินค้าเพื่อการส่งออก (Inland Container Depots) ICD
- โครงการสนับสนุนยุทธศาสตร์โลจิสติกส์สามแยกทางหลวงหมายเลข 24
- สถานีรถไฟกุดจิก ระยะทาง 12.536 กม. งบประมาณ 421 ล้านบาท

การขนส่งทางรถยนต์โดยระบบทางหลวงชนบท

จังหวัดนครราชสีมา มีเส้นทางหลวงชนบททั้งสิ้น 66 เส้นทาง รวมระยะทางทั้งสิ้น 1,395.790 กิโลเมตร เป็นผิวถนนลาดยาง 1,279.251 กิโลเมตร เป็นผิวถนนคอนกรีต 6.888 กิโลเมตร และเป็นผิวถนนลูกรัง 109.651 กิโลเมตร

ตารางแสดงจำนวน ระยะทางรวม ชนิดผิวจราจร ทางหลวงชนบทจังหวัดนครราชสีมา

จังหวัด	จำนวนสายทาง หลวงชนบท	ระยะทางรวม (กม.)	ชนิดผิวจราจร		
			ลาดยาง (กม.)	คอนกรีต (กม.)	ลูกรัง (กม.)
นครราชสีมา	66	1,395.790	1,279.251	6.888	109.651

ที่มา : สำนักทางหลวงชนบทที่ 5 (นครราชสีมา)

สาธ

(*Millettia leucantha* Kurz.)

พันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำจังหวัดนครราชสีมา

เนื่องในโอกาสที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จเป็นองค์ประธานในงาน
รณรงค์โครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาสทรงครองราชย์ปีที่
50 เมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2537 ณ ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ ได้ทรงโปรดพระราชทานกล้าไม้มงคลให้ผู้ว่า
ราชการจังหวัดทุกจังหวัด ส่วนราชการต่างๆ และหน่วยงานเอกชนที่เข้าร่วมโครงการนำไปปลูกเพื่อเป็นสิริ
มงคล สำหรับจังหวัดนครราชสีมาได้รับพระราชทานกล้าไม้สาธให้เป็นพันธุ์ไม้มงคลพระราชทานประจำ
จังหวัด ณ บริเวณหน้าศาลากลางจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งตรงกับวันเสด็จขึ้นครองราชย์เป็นปีที่ 48 ในรัชกาล
ปัจจุบัน

สาธ

ชื่อพื้นเมือง

ชะเง้าะ (ภาคเหนือ) สาธ (ภาคกลาง)

กระทู้เขาควาย (ประจวบคีรีขันธ์)

ชะแมบ คำแมบ (เชียงใหม่)

ชื่อวิทยาศาสตร์

Millettia leucantha Kurz.

การกระจายพันธุ์

ขึ้นกระจัดกระจายอยู่ตามป่าดงดิบและป่าเบญจพรรณ
ทางภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ลักษณะทั่วไป	เป็นไม้ยืนต้นขนาดกลาง สูงประมาณ 10.20 เมตร ผลัดใบ ใบอ่อนและยอดอ่อนมีขนอ่อนนุ่มคล้ายเส้นไหม เปลือกสีเทาเรียบหรือแตกเป็นสะเก็ดเล็กๆ ตื้นๆ กระพี้สีขาวอมน้ำตาล
ใบ	เป็นใบประกอบเรียงสลับใบย่อยตัดเป็นคู่ตรงข้ามกัน 3-6 ซม. ยาว 5-12 ซม. ปลายแหลม โคนมน มีขนนุ่มสั้นๆ ทั้งสองด้าน เมื่อใบแก่จะร่วงหลุดไปเอง
ดอก	สีขาวออกรวมกันเป็นช่อตามง่ามใบ และปลายกิ่งจะออกระหว่าง เดือนมีนาคม – พฤษภาคม
ผล	เป็นฝักมีเปลือกแข็ง ลักษณะยาวคล้ายมีดดาบกว้าง 2 ซม. ยาว 4 -10 ซม. ส่วนกว้างที่สุดจะค่อนข้างไปทางปลายฝัก ฝักอ่อนมีขนสั้นๆ พอแก่จะร่วงหลุดไป ฝักจะแก่ระหว่างเดือนพฤษภาคม – สิงหาคม
เมล็ด	สีน้ำตาล ลักษณะแบบคล้ายโล่ห์ เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 1.3 ซม. ฝักหนึ่งมีประมาณ 1-3 เมล็ด
ลักษณะเนื้อไม้	เมื่อตัดใหม่ๆ สีส้มม่วง พอถูกอากาศนานเข้าเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาล อมม่วงถึงถึงสีน้ำตาลปนซีดโกแฉ็ด สีพื้นสลับกัน ลวดลาย สวยงาม เส้นตรงเนื้อละเอียดแข็ง เหนียว เลื่อยผ่าไสกบ ตกแต่ง และชักเงาได้ดี
ประโยชน์	ไม้ใช้ทำเสาเรือน ช่อ รอด ตง ล้อเกวียน เพลาเกวียน เครื่องเรือน อย่างดี บัวรองฝา ฯลฯ นอกจากนั้น ยังใช้ทำครกสาก กระเบื้อง กระสวย ดินสอ ไม้เท้า ด้ามร่ม หีบส่วนต่างๆ ของเกวียน และ ตัวถังรถ

รายนามผู้ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา

และ

ปลัดมณฑลทำหน้าที่ผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา

(เท่าที่ค้นหลักฐานได้ นับตั้งแต่จัดการปกครองแบบมณฑลเทศาภิบาล)

1. พระยากำแหงสงคราม	(กาจ สิงห์เสนี)	รศ. 115 – 120
2. พระรังสรรค์สารกิจ	(เลื่อน ศรีเพ็ญ)	รศ. 120 - 123
3. พระยาสุริยเดช	(จาบ สุวรรณทัต)	รศ. 123 – 124
4. พระยาวรชัยภูมิกร	(เลื่อง สนธิรัต)	รศ. 124 – 125
5. พระบรมราชบรรหาร	(สวัสดิ์ วิเศษศิริ)	รศ. 125 – 129
6. พระไชยณฤนาท	(ทองดี)	รศ. 129 – 131
7. พระเทพราชธานี	(โหมด)	พ.ศ. 2455 – 2456
8. พระยศสุนทร	(ศิริ เทพหัสดิน ณ อยุธยา)	พ.ศ. 2456 – 2458
(เลขที่ 1-8 ดำรงตำแหน่งปลัดมณฑลและทำหน้าที่ผู้ว่าราชการจังหวัดด้วย)		
9. พระยาสุริยราชวรภัย	(จร)	พ.ศ. 2458 – 2460
10. พ.ต.พระยาบรมราชบรรหาร(เย็น ภาชะมรทัต)		พ.ศ. 2460 - 2465
11. พระยานครราชสีมา	(สหส สิงห์เสนี)	พ.ศ. 2465 – 2471
12. พระยาพิริยะพิชัย	(เทียบ สุวรรณนิน)	พ.ศ. 2471 – 2474
13. พระยานายกนรชรร	(เจริญ ปริญาณนท์)	พ.ศ. 2474 – 2476
14. พระยากำธรรพชีพิต	(ดิส อินทโสฬส)	2 พ.ย.2476 –1 มี.ค. 2479
15. พ.อ.หลวงอาจศรีศิลป	(ประพันธ์ ธนพุทธิ)	พ.ศ. 2479 – 2484
16. นายสุรินทร์ ชีโนทัย		พ.ศ. 2484 – 2484
17. พระสาครบุราณรัักษ์	(ปริต สุวรรณานนท์)	19 ธ.ค. 2484–19 พ.ย. 2486
18. ขุนทยานราญรอน	(วัชระ วัชรบูล)	1 ต.ค. 2486 – 21 ธ.ค. 2487
19. หลวงวิธสุรการ	(ถวิล เจียนมานพ)	22 ธ.ค. 2487–31 ธ.ค. 2488
20. นายอุดม บุญประคอง		1 ส.ค. 2488 – 31 ก.ค. 2489
21. นายถนอม วิบูลมงคล		21 ต.ค. 2489 – 5 ธ.ค. 2490
22. ขุนบริบาลบรรพตเขตต์ (สังเวียน บริบาลบรรพตเขตต์)		6 ธ.ค. 2490–21 มี.ค. 2492
23. ขุนวรคุดต์คณรัักษ์ (บุญฤทธิ วรรณานนท์)		23 มี.ค. 2492–20 มี.ค. 2495
24. นายยุทธ จรรย์านนท์		21 มี.ค. 2495 –11 ต.ค. 2497
25. นายสุวรรณ รื่นยศ		12 ต.ค.2497 – 22 พ.ค.2500
26. พ.ต.อ. เลื่อน กฤษณามระ		23 พ.ค. 2500 – 6 มี.ค.2501

27. นายเจริญ ภมรบุตร	6 มี.ค.2501 – 4 มี.ค.2507
28. นายสวัสดิ์วงศ์ ปฏิทัศน์	4 มี.ค.2507 – 2 ต.ค.2511
29. นายสมชาย กลิ่นแก้ว	2 ต.ค.2511 – 15 เม.ย.2513
30. ร.ต.ท. ระดม มหาศรานนท์	13 เม.ย.2513 – 30 ก.ย.2516
31. นายประมุข ศรีธาภิรักษ์	1 ต.ค.2516 – 5 ธ.ค.2516
32. นายวิจิต ศุขะวิริยะ	6 ธ.ค. 2516 – 31 ธ.ค.2519
33. นายจำรูญ ปิยะบุตร	1 ม.ค.2520 – 30 ก.ย.2520
34. นายเลิศ หงษ์ภักดี	1 ต.ค.2520 – 31 มี.ค.2524
35. นายสมบูรณ์ ไทยวัชรามาศ	1 เม.ย.2524 – 30 ก.ย.2531
36. นายไสว พรหมณี	1 ต.ค.2531 – 30 ก.ย.2533
37. นายดำรง รัตนพานิช	1 ต.ค.2533 – 30 ก.ย.2537
38. นายสุพร สุภสร	1 ต.ค.2537 – 30 ก.ย.2539
39. นายประวิทย์ สีหิโสภณ	1 ต.ค. 2539 – 19 ต.ค.2540
40. นายโยธิน เมธชนัน	20 ต.ค.2540 – 22 เม.ย.2544
41. นายสุนทร รุ่งเหลือง	23 เม.ย.2544 – 30 ก.ย.2547
42. นายพงศ์ไพยม วาศภูติ	1 ต.ค.2547 – 30 ก.ย. 2548
43. นายสมบูรณ์ งามลักษณ์	1 ต.ค. 2548 – 30 ก.ย. 2550
44. นายสุธี มากบุญ	1 ต.ค. 2550 – 15 ต.ค. 2551
45. นายประจักษ์ สุวรรณภักดี	20 ต.ค. 2551- 30 ก.ย.2553
46. นายระพี ผ่องบุพกิจ	4 ต.ค. 2553 - 27 พ.ย.2554
47. นายชวน ศิรินันท์พร	28 พ.ย.2554 - ปัจจุบัน

